

Второ послание на апостол Павел до Тимотей

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Заглавие. В най-ранните гръцки ръкописи заглавието на тази книга е просто Pros

Timotheon B („До Тимотей II“). Заглавието, както е намерено в KJV, е резултат от по-късно доразвиване.

2. Авторство. Както показват началните редове на 2 Тимотей, това послание произлиза от ръката на апостол Павел, сега затворен в Рим за втори път. За обсъждане на проблемите, свързани с авторството на посланието, вижте том V, стр. 183–185. За обсъждане на времето и обстоятелствата, при които е било написано, вижте том.

VI, стр. 107.

3. Историческа обстановка. Това е последното послание на Павел, написано от затвора по време, когато той очаква се скоро да умре (гл. 4:6). Изводите от това писмо, както и от другите пастирски послания, когато се сравняват с повествованието в Деяния на апостолите, предполагат, че след период на мисионерска дейност след първото му римско затворничество, Павел отново е бил арестуван и върнат в Рим (виж том V, стр. 184). Известно е, че след големия пожар в Рим през 64 г. сл. Хр. Нерон е преследвал ожесточено християните, за да отклони подозренията на хората, че самият той е изгорил града (виж том VI, стр. 83, 84). Не е неразумно да се мисли за втория арест на Павел, може би две години по-късно, като резултат от това преследване. Петър също е бил задържан по това време и може би е бил в Рим поне през част от времето на затворничеството на Павел (виж AA 537). За снимка на мамертинската тъмница, в която се смята, че Павел е бил държан по време на второто си затворничество, вижте илюстрацията срещу стр. 352.

По времето, когато Павел пише 2 Тимотей, той вече е бил съден (гл. 4:17), но очевидно все още не е бил осъден на смърт, въпреки че е предполагал, че такъв ще бъде резултатът. Сега той беше сам, с изключение на Лука, „възлюбения лекар“ (Кол. 4:14; 2 Тим. 4:11). Пишейки до Тимотей, Павел го призовава да дойде при него и „преди зимата“ (гл. 4:21) и да донесе дрехата си и книгите си (гл. 4:13). Дали в отговор на искрената молба на Павел, Тимотей е намерил за възможно да пътува до Рим преди смъртта на апостола, не е известно.

Що се отнася до самия Тимотей, малко се знае за живота му, освен пряката му връзка с Павел. Според Евр. 13:23 Тимотей е бил „освободен“, след като е бил затворен, но кога и къде се е случило това затваряне, не е известно. Преданието разказва, че Тимотей е претърпял мъченическа смърт под ръководството на Домициан (81–96 г. сл. Хр.) или Траян (98–117).

4. Тема. Това послание е наречено последното завещание на великия апостол до езичниците. Павел написа това писмо лично до своя духовен син Тимотей и като цяло до църквата. Знаейки, че краят му е близо, той почувства нуждата да укрепи вярата на по-младия си колега чрез собствения си пример. Той предупреди Тимотей, а заедно с него и всички други християнски вярващи, срещу ересите, които щяха да навлязат в църквата след неговото време, за да могат всички да се държат здраво за Вдъхновеното Слово и да останат верни на своя Господ до Неговото второ пришествие.

5. Очертание.

I. Въведение, 1:1–5.

A. Поздравът, 1:1, 2.

Б. Благодарните спомени на Павел за приятелството с Тимотей, 1:3–5.

II. Тимотей е увещаваан да бъде верен наследник на Павел, 1:6–18.

A. Използвайте пълноценно способностите си за служение, 1:6, 7.

Б. Не се срамувайте от евангелието, 1:8–18.

1. Останете верни на евангелското призвание, 1:8–14.

2. Вземете предупреждение от онези, които дезертират, 1:15.

3. Черпете смелост от смелостта на другите, 1:16–18.

III. Портретът на идеалния служител от Павел, 2:1–6.

A. Служителят като верен учител, 2:1, 2.

Б. Служителят като добър войник, 2:3, 4.

В. Служителят като победоносен атлет, 2:5.

Г. Служителят като усърден земеделец, 2:6.

IV. Съдържание и метод в съобщаването на истината, 2:7–26.

A. Посланието, 2:7–13.

Б. Не си губете времето със спекулации, 2:14–18.

В. Разчитайте единствено на подкрепата и признанието на Бог, 2:19.

Г. Отразявайте благородството и чистотата на християнските принципи, 2:20–22.

Д. Учете истината с любов и кротост, 2:23–26.

V. Предупреждение за предстоящите опасни времена, 3:1–17.

A. Черти на характера на необърнатите, 3:1–5.

Б. Опасност от перверзни учители, 3:6–9.

В. Примерът на Павел като служител, 3:10–12.

Г. Писанията като стандарт за доктрина, 3:13–17.

VI. Прощално напътствие на Павел, 4:1–22.

A. Служителят като Божи вестител, 4:1–6.

Б. Наградата на верните вестители, 4:7, 8.

В. Последните молби и поздравии на Павел, 4:9–22.

ГЛАВА 1

1 Любовта на Павел към Тимотей и нелицемерната вяра, която беше в самия Тимотей, майка му и баба му. 6 Той е увещаваан да разпалва Божия дар, който беше в него, 8 да бъде твърд и търпелив в гонения, 13 и да устоява в образа и истината на учението, което е научил от него. 15 Фигел, Ермоген и други подобни са отбелязани, а Онисифор е силно похвален.

1. Павел, апостол. Вижте върху 1 Тим. 1:1.

По Божията воля. Сравнете „по Божия заповед“ (1 Тим. 1:1). Павел никога не забрави въздействието на променяния живота призив, който го призовавал към апостолството (вж. върху Галатяни 1:15–17). Този директен призив от Бога представлявал главния му източник на смелост и утеха, когато проблемите на служението се извисявали пред него.

Обещание за живот. Тоест, както вечно спасение, което всеки вярващ се надява да осъществи в идния свят (виж върху Йоан 3:16; 1 Тим. 6:19), така и новият живот на праведност, сила и мир в настоящия живот (виж върху 1 Йоан 5:12). Докато Павел приближавал часа на смъртта си, тази надежда за вечен живот била най-ценна за него. Римският император можел да унищожи настоящия му живот, но не можел да отнеме настоящия душевен мир на апостола или да го лиши от вечната му награда (виж върху Мат. 10:28).

В Христос Исус. Любима фраза на Павел, която може да се нарече негово мото (вж. Рим. 9:1; 12:5; 16:7; 2 Кор. 1:21; 2:14, 17; 5:17; 12:2; 1 Сол. 4:16; 1 Тим. 2:7; и др.).

2. До Тимотей. За кратък биографичен преглед вижте Деяния 16:1.

Скъпо възлюбен син. Буквално „възлюбено дете“. Павел използва този нежен израз защото е възпитавал Тимотей в християнската вяра (вижте 1 Тим. 1:2).

Благодат, милост и мир. Вижте върху 1 Тим. 1:2.
Бог Отец и Христос Исус. Вижте Рим. 1:7.

3. Благодаря на Бога. Вместо да се оплаква или да се самосъжалява, докато се мъчи в римския затвор, Павел си спомня приятни спомени за любими другари. Наистина великите мъже са благодарни за сладките моменти в живота, докато другите могат да видят само неудобствата и трудностите.

Предци. Павел е благодарен за строгото религиозно образование, осигурено от родителите му. Семейството му е било лоялно към принципите на строгата секта на фарисеите, както се вижда от ранните им грижи и евентуалния им интерес към строгото му фарисейско образование в Йерусалим. За пълно обсъждане на семейния произход на Павел вижте Допълнителни бележки върху Деяния 7, Бележка 2.

Чиста съвест. Въпреки че римският император Нерон сега строго наказваше Християни, поради своята религия, Павел можеше да служи на Бога с чиста съвест, защото се покланяше на същия Бог като своите предци – той не беше нарушил никакъв закон. Целият му живот беше прекаран с „чиста съвест“, въпреки че беше извършил някои осъдителни дела (вижте 1 Тим. 1:13).

4. Твоите сълзи. Ефеските старейшини също проляха „сълзи“, когато се разделиха с Павел в Милет, вярвайки, че „няма да видят вече лицето му“ (вижте Деяния 20:17, 36–38). Това нежно другарство както между по-млади, така и между по-възрастни колеги е модел за подражание на всички пастори и стажанти-служители.

5. Когато си спомням. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) прочита „като ми беше напомнено“. Може би Павел току-що е получил писмо от Тимотей или пътешественик е минал през Рим и е дал на Павел добър отчет за Тимотей.

Нелицемерна вяра. Вижте върху 1 Тим. 1:5.

Първо. Тук Павел сравнява богатия религиозен произход на семейството на Тимотей със своя собствен (ст. 3). И двамата произхождат от искрен израилтянски произход и сега продължават да се покланят на един и същи Бог в новата рамка на християнството. Пълният паралел между Павел и Тимотей не е даден, но изводът е ясен – Павел сега очаква екзекуция заради християнската си вяра, същата вяра, която Тимотей споделя. Какво предстои за Тимотей, никой от двамата не знае, но Павел се възползва от тази последна възможност, за да го увещава да живее благородно като истински Божи слуга (вижте гл. 2:1–13).

Лоис. Няма допълнителна информация относно тази благородна жена.

Евника. Гръцко Евнике, „побеждаваща добре“, „добра победа“ (виж върху Деяния 16:1). Павел подчертава влиянието на тези християнски жени, защото бащата на Тимотей, който вероятно е починал, когато синът му е бил момче, е бил грък и следователно може би безразличен към истинския Бог.

Убеден съм. Тоест, апостолът е бил убеден в истинността на посвещението на Тимотей и неговите основни способности преди ръкополагането му; и последвалата му служба е потвърдила по-ранната увереност на Павел. Искрената „вяра“ на баба му и майка му е била внушена на Тимотей от най-ранните му години; но „вярата“ на предците му не би била спасителна „вяра“ за Тимотей. Членовете на църквата от второ и трето поколение не могат да се доверят само на запознаването с евангелието за своето спасение; то трябва да се превърне в лична „вяра“, която носи смелост и мир ден след ден.

6. Затова. Или „поради която причина“. Тоест, апостолът е спокойно уверен, докато лежи в римската тъмница, че църквите в Азия са в компетентни ръце и че

Настоящата вяра на Тимотей представлява здрава основа за строгите изисквания на бъдещето.

Напомням ти. Или „Напомням ти.“ Нежните думи на апостола за Съветите несъмнено бяха голям източник на насърчение за младия Тимотей. Тези думи изпълват с увереност и нежно приятелство.

Разпалвам. Гръцки *apazōrigēō*, „да подновя пламъка“, „да разпаля отново“. Това твърдение не непременно предполага, че смелостта или усърдието на Тимотей са изоставали; по-скоро това е методът на Павел да похвали Тимотей за ефикасно извършената служба в миналото и да го предизвика да продължи достойната си служба. Тъй като Павел сега беше принуден да напусне лидерския си пост в Мала Азия, Тимотей трябваше да се издигне с нов плам и да поеме още по-широки отговорности.

Дар. Вижте върху 1 Тим. 4:14.

Полагане на ръцете ми. Вижте върху 1 Тим. 4:14.

7. Страх. Гръцки *deilia*, „страхливост“, „плахост“. Това, че истинското християнство не е раждало страхливци, се вижда най-добре от Христос и Павел. Никой страхливец не би написал такова послание, докато седи в сянката на меч на палача.

Сила. Гръцки *dunamis*, „сила“, „способност“ (вижте върху Лука 1:35; 1 Коринтяни 4:20), от която произлиза английската ни дума „динамит“.

Любов. Вижте върху 1 Кор. 13:1. Качество, което трябва да съпътства „силата“, за да не се използва тя по суров, нелюбезен, небратски начин. Господ Исус е поразителен пример за сила, съчетана с любов.

Здрав разум. Тоест, здрав разум, който предпазва верните християни от капаните на фанатизма и непостоянните практики.

8. Не се срамувай, прочее. Гръцкият текст предполага, че Тимотей не се е срамувал досега. Тук Павел предизвиква своя верен сътрудник никога да не се срамува. Такива изрази на увереност вдъхновяват по-младите работници за още по-благородни постижения.

Свидетелството за нашия Господ. Тоест, християнското свидетелство за Исус Христос, което за Езичниците бяха „глупост“, а за юдеите – „препъни камък“ (вижте 1 Кор. 1:23, 25).

Затворник. Допълнително доказателство, че Павел е писал това послание, докато е бил в римския затвор (виж стр. 325).

Съучастник в страданията. Гръцки *sugkathartēō*, „да страдаш заедно със зло“, „да споделяш заедно позора“.

На евангелието. Буквално „заради евангелието“. Павел беше публично унижаван заради евангелието; всичко по-малко от пълноценно общение с Павел, публично и лично, би било малодушие (вижте ст. 7). Апостолът разбираше добре, че силите на злото безмилостно преследват всяко Божие дете, че преди венеца на славата трябва да има кръстът на позора и неразбирането (вижте гл. 3:12).

Божията сила. Само Божията благодат може да укрепи вярващия да преодолее фалшивите изкушения и да издържи страданията на врага на душите (вижте Рим. 1:16; 1 Кор. 1:18).

9. Кой ни е спасил. Стихове 8–11 трябва да се разглеждат като едно цяло. Само „силата Божия“ може да спаси хората от греховните им навици. Докато хората подчиняват волята си на Бога, спасението им е сигурно (вижте Матей 1:21).

Призован. Бог желае всички хора да бъдат спасени (вижте 1 Тим. 2:4). Има обаче много които отказват Божието предложение за спасение (вижте върху Матей 23:37).

Със свято призвание. Или „към свято призвание“, тоест, към живот, разпознаваем заради своята безупречност. Сравнете с Рим. 1:7.

Не според делата ни. Тоест, не въз основа на „делата ни“. Спасението чрез вяра е един от фундаменталните факти на евангелието, който Павел специално подчертава, поради измамната увереност на юдеите в спасителната сила на „делата на закона“ (вижте върху Галатяни 2:16; Римляни 3:19–24; Римляни 10:1–4; Ефесяни 2:8, 9; Тит 3:5). Човекът няма какво да предложи на Бога като основа за своето спасение; той е безпомощен без свободно предлаганата Божия милост.

Неговата собствена цел. Поради самата природа на любовта (виж 1 Йоан 4:9, 10) Бог поема инициативата, като си постави за цел спасението на грешниците чрез дара на Своя Син, „Христос Исус“. За по-подробно обсъждане на Божиите цели вижте Рим. 8:28–30; Еф. 1:3–11.

Благодат. Вижте върху Рим. 1:7; 3:24; 1 Кор. 1:3. Божията любов, която винаги тече към незаслужаващите грешници, кани всеки човек да приеме изкуплението, осигурено в Христос (вижте върху Рим. 3:23, 24; Еф. 2:4–10).

Преди началото на света. Гр. *pro chrōnōnaiōnōn*, „преди вечните времена“, т.е. преди дългите векове от историята на тази земя. В Своето предумисъл Бог е бил подготвен да посрещне трагедията и кризата на греха, преди той да навлезе в нашия свят (виж Рим. 16:25, 26; виж върху Мат. 25:34; 1 Кор. 2:7). Поради Божието всезнание, миналото, настоящето и бъдещето са Му еднакво известни; никое земно събитие не може да Го изненада. Знаейки, че грехът ще бъде лична атака от страна на създадени същества срещу Неговата власт и следователно срещу Неговия характер, Бог винаги е бил готов да демонстрира Своята любов и справедливост не само към безгрешната вселена, но и пред онези, които са презирали божествената любов. Виж върху Йоан 1:14; 3:16; Рим. 5:5–10.

10. Явни. Тоест, Божията „цела и благодат“ (ст. 9) бяха ясно разкрити в Исус Христос. Хората трябва да мислят за невидимия Бог от гледна точка на това, което виждат в Исус. Хората сега знаят какво мисли Бог за техните земни страдания, благодарение на изцелителното служение на Христос и Неговите послания за утеха и надежда. Човек може да измери нежното отношение, което Бог има към човечеството, като сравни трайната обич на Исус.

Появяване. Гръцки *epiphaneia*, „поява“, „видимо проявление“ (вижте върху 1 Тим.

6:14). Това е единственият случай в Новия завет, където *epiphaneia* се отнася до първото пришествие на нашия Господ. Във всички останали случаи думата описва второто пришествие (вижте 2 Сол. 2:8; 1 Тим. 6:14; 2 Тим. 4:1, 8; Тит 2:13).

Спасител. Гръцки *sōtēr*, „избавител“, „съхранител“, дума, често приписвана от древните на техните богове, водещи държавници и генерали. Обаче само Исус Христос е донесъл истинско избавление на свят, обвързан във веригите на греховните навици.

Премахнато. Гръцки *katargeo* (виж върху Рим. 3:3). Когато Христос възкръсна от гроба, се прояви сила, по-силна от „смъртта“. Христос предлага същата сила над „смъртта“ на всички, които приемат плана на спасение. „Смъртта“ вече не е нещо, от което да се страхуваме.

Живот. Вижте Йоан 1:4; 3:16. Това наистина беше надежда за един свят, който гледаше на смъртта като на мрачна мистерия. Това обещание за „живот“ даваше радост и смисъл на временното пребиваване на

земя. Вместо безсмислие, то донесе цел; вместо отчаяние, то замени радостта, отразена в светлината на християнската готовност за помощ.

Безсмъртие. Или „нетленност“, тоест живот, който никога няма да свърши (виж Рим. 2:7). Тук Павел говори за физическото възкресение и телесното съществуване на изкупените в новата земя.

Към светлината. Влизането на Исус Христос и Неговото послание за избавление от греха и победата над смъртта тук се сравнява със зората на нов ден след тъмна нощ. Наистина, Исус Христос е „светлината“ на хората (вижте върху Йоан 1:4). Докато Павел очакваше предстоящата си екзекуция, „светлината“ на Божиите обещания за „живот и безсмъртие“ донесе триумфален мир на душата му.

Евангелието. Обектът на най-голямото уважение на Павел и източникът на цялата му смелост и мир. С оглед на ползите от евангелието, Павел и Тимотей не се срамуваха от това, което проповядваха (виж стих 8).

11. Назначен. Тоест, от Бога (вижте 1 Тим. 1:1; 2:7).
Проповедник. Вижте върху 1 Тим. 2:7.

Апостол. Павел претендира за тази титла заради директното му призование от Исус за служение (виж 1 Кор. 15:8, 9). За дискусията относно значението на „апостол“ виж Марк 3:14; Деяния 1:2.

Учителю. Това допълва тройната концепция, която съставлява разбирането на Павел от неговата министерска комисия.

За езичниците. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тези думи. Въпреки това, както Павел пише в 1 Тим. 2:7, той е изпратен при езичниците като техен специален апостол (виж Деяния 9:15; Рим. 11:13; 15:16; Гал. 1:15, 16; 2:7, 8; Еф. 3:8; 1 Тим. 2:7).

12. Страда. Заради собствения си опит на страдание заради евангелието Павел можеше със съчувствие да увещава Тимотей да страда без колебание.

Тези неща. Тоест, върхът на унижението. Павел беше обвинен в престъпни деяния срещу Римската империя.

Засрамен. Въпреки че Павел се изправи пред позора на екзекуцията като престъпник и подигравките на империята, увереността му в посланието, което проповядваше, вдъхна духа му и засили смелостта му. Същият този вид благородство омекоти сърцата на еврейските достойни, когато се изправиха пред яростта на вавилонския цар (виж Дан. 3:16–18); Христос също даде на вселената пример за безсрамно доверие във всеобхватното провидение на Отца, когато се изправи пред позора на кръста.

Знай. Павел е убеден в личната загриженост на Христос за неговото благополучие и неговата благодарност за това се разкрива в неговото безсрамно свидетелство.

Вярвал. Формата на гръцкия глагол подчертава, че Павел е започнал да се доверява в миналото и е продължил да се доверява. Той е запазил вярата си дори сред различния опит да бъде третиран като обикновен престъпник. Бог не очаква никой да Му се доверява сякаш. Той е дал на всеки човек достатъчно доказателства, върху които да основава увереността си.

Радостта от живота е в разпознаването на тези доказателства за Божията ръка.

Убеден. Или „убеден“.

Да пазя. Цялата клауза гласи буквално „да пазя вложеното ми до онзи ден“ (вж. 1 Тим. 6:20; 2 Тим. 1:14). Коментаторите са разделени по отношение на това дали Павел тук говори за нещо, което е поверил на Христос, или за нещо, което Христос е поверил на него. Първият възглед разглежда личното спасение на Павел, неговия характер, неговото бъдеще, като залог, който Христос вярно ще пази до деня на възкресението, когато животът ще бъде възстановен в

спящи светии. Въпреки че смъртта скрива хората от земния поглед, Христос е отбелязал гробовете на всички, които един ден ще получат дара на вечния живот.

Тези, които излагат втората гледна точка, срещат затруднения да си помислят, че Павел би използвал същите думи, които се намират в 1 Тим. 6:20 и 2 Тим. 1:14, но в различен смисъл. В тези пасажии значението ясно обозначава залога, поверен на Тимотей като християнски служител. Тези коментатори твърдят, че Павел тук споделя с Тимотей увереността, че дори и самият той скоро да умре, евангелието няма да загине, но че Христос е способен да пази християнското свидетелство, докато задачата не бъде изпълнена. Други мъже, като Тимотей, ще бъдат поверени със същата задача, която е била дадена на Павел. Въпреки че смъртта на Павел ще бъде съкрушителен шок за младите църкви, те трябваше да бъдат убедени, заедно с Павел, че Христос все още е жив и е способен да ги води към дори по-големи постижения, отколкото е направил за Христос.

Този ден. Тоест, денят, в който задачата, поверена на християните, е изпълнена. Павел вероятно говори за „онзи ден“, в който „живот и безсмъртие“ (виж стих 10) ще бъдат дадени на верните, защото са запазили чисто това, което им е било поверено.

13. Формата. Гръцки *hypotupōsis*, „пример“, „образец“, „модел“, преведена като „образец“ в 1 Тим. 1:16. Като един от инструментите на Христос, чрез който „залогът“ на Павел или неговото „наследство на истината“ (виж върху 2 Тим. 1:12) ще бъде безопасно пазено и предадено на света, Тимотей е призван да представи вярно евангелието, както го е чул от Павел. Тук Павел намеква, че думите му са били вдъхновени от Бога (виж върху гл. 3:16) и са напълно авторитетни, както тези на Стария завет. По този начин те не трябва да бъдат подправяни, а да се държат здраво като модел на евангелската истина.

Звук. Гръцки *hugiainō*, „да бъдеш здрав“ (виж върху 1 Тим. 1:10). Посланието на Павел беше свободно от заблуда и вярно представяше здравия смисъл на Божия план за спасение. Той беше уверен, че евангелието, което проповядва, е истината (вижте върху Галатяни 1:6–8).

Чу за мен. Павел беше напълно поучил Тимотей в истината.

Вяра и любов. Този израз трябва да се свързва с „държ здраво“. Личният израз на Тимотей Вярата не би могла да има по-добра основа. Освен това, представянето на думите за Божия дар на спасението трябва да бъде в същия дух на любов, който характеризира Бога на спасението. Изречено във всеки друг дух, проповядването на Тимотей би било пречка за приемането на евангелието, а не помощ.

14. Това добро нещо... пазете. Цялото изречение гласи буквално „пазете скъпоценния залог“ (вижте върху 1 Тим. 6:20; 2 Тим. 1:12). Тук Павел говори за задачата на Тимотей като верен служител на евангелието, която му е била поверена както от хората, така и от Бога. Част от този „залог“ са собствените думи на Павел, които той предизвиква Тимотей да „държи здраво“ (ст.

13). Службата на Павел беше почти приключила; апостолът беше запазил този депозит на истината без доктринални грешки или морални петна. Но делото, което беше поверено на Павел, неговият „депозит“, сега беше поставено върху плещите на Тимотей и други. Отсега нататък те трябваше да бъдат пазители на безценното съкровище на евангелието и от своя страна да го предават вярно на други пазители.

Чрез Светия Дух. Тоест, Светият Дух е ефективният агент, който дава възможност на хората успешно да изпълняват задачата да проповядват евангелието. Няма ограничение за полезността и влиянието на всеки, който посвещава волята си на Божиите цели. Светият Дух се превръща в сила на човека и е невидимата сила зад всеки напредък на Божието дело.

Пребъдва. Силата Божия се съюзява с жизнените сили на хората. Човекът се променя вътрешно, когато позволи на Светия Дух да ръководи живота му. Сравнете Йоан 15:4–7 (вижте Йоан 14:17; вижте върху 1 Кор. 6:19; Еф. 3:16).

15. Азия. Тоест, римската провинция Азия със столица град Ефес (вижте Допълнителна бележка върху Деяния 16:15; вижте Пътешествията на Павел).

Отвърна се от мен. Нищо не е известно за конкретната ситуация, за която става дума тук. Въпреки това, трябва да е имало някакво събитие, което е изисквало проява на смелост и чест от онези, които са изповядвали лоялност към християнството. Павел остро усещал това разочарование и знаел, че ако всички негови сътрудници избягат пред лицето на преследването, структурата, която е изградил с труд, ще се срути. Увереността в предаността на Тимотей обаче ободрявала Павел и осигурявала основата за неговото предизвикателство към Тимотей да не се срамува от евангелието, което проповядва (виж стих 8). Освен това, той трябвало да пази триумфално свещения „депозит“ на истината (виж стих 12), който е получил от Павел и другите апостоли (стих 14) по време на обръщането си във вярата.

Фигел и Ермоген. Писанията не предоставят допълнителна информация относно тези мъже или техните престъпления. Трагично е да бъдеш запомнен само със срам или малодушие. Тези мъже не успяха да „опажат“ „залога“ на истината, който им беше поверен.

16. Онисифор. Буквално „този, който носи печалба“. Не е известно нищо повече за този верен вярващ. Очевидно той е бил верен на значението на името си, тъй като е донесъл много радост и насърчение на Павел във време, когато други членове на църквата са го разочаровали. Онисифор не се е срамувал от евангелието или от позора, който то е донесло на Павел. Някои смятат, че тогава той е бил мъртъв, (1) защото Павел говори само за своя „дом“ тук и за своето „домакинство“ в гл. 4:19; (2) защото формулировката в гл. 1:18 „в онзи ден“, когато се разбира в контекста на стих 12 и гл. 4:8, представлява препратка към второто пришествие.

Освежен. Онисифор беше като глътка планински въздух за Павел, вдишващ миазмата на римския си затвор. Вместо да съчувства на Павел, той донесе смелост, жизнерадост и другарство.

Не се срамува. За разлика от Фигел и Ермоген, и достоен модел за Тимотей (вж. ст. 8).

Верига. Вижте върху Деяния 28:20.

17. Той ме потърси. Може би Онисифор е бил виден член на ефеската църква, вероятно търговец, който е правил бизнес пътувания до Рим. Опитът да се намери Павел обаче е бил рисковано начинание, защото след пожара в Рим всички християни са били подозрителни.

Много старателно. Нямаше нищо небрежно в опита на Онисифор да се свърже с Павел.

18. В онзи ден. Вижте стих 12; гл. 4:8. Източникът на радостта на Павел беше „онзи ден“, когато грехът и сенките бягат, когато болката и бедността вече няма да ги има. Тогава най-дълбоките копнежи на живота ще се осъществят и покварените земни мечти ще бъдат заменени с чудесата и безкрайните наслади на небето (вижте върху Матей 16:27; Рим. 2:7; 2 Тим. 4:1; Откр. 21:1–4).

Служил е. Тоест, предоставял е лична служба. Не е известно нищо повече за служението. на Онисифор в Ефес, за който тук се говори.

До мен. Текстови доказателства потвърждават (вж. стр. 10) пропускането на тези думи. Павел посочва към живота на Онисифор, прекаран в служба на Христовото дело, част от който е бил в общение с Павел.

Най-знаещ. Като водещ работник в Ефес, Тимотей бил свидетел на верността на Онисифор.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2 MM 203

2, 3 AA 499

2-4ML 209

5 AA 203; ПП 592

6 ChS 90

6-8AA 499

7 CH 630; DA 341; ML 148

8 3T 67

9-12AA 500

10 GC 533; SR 48; 5T 260; 6T 230

12 AA 27, 511, 512; CSW 110; SL 82; SR 318; 2T 320; 4T 599

13 AH 438

15 AA 490

16-18AA 491

ГЛАВА 2

1 Той отново е увещаван към постоянство и упоритост и да изпълнява дълга на верен слуга Господен, като правилно разделя словото и се въздържа от сквернословие и празнословие.
17 На Именай и Филет. 19 Основата на Господа е здрава. 22 Той е научен от какво да се пази, какво да следва и как трябва да се държи слугата Господен.

1. Сине мой. Виж върху 1 Тим. 1:2; 2 Тим. 1:2.

Бъди силен. Никой човек не може да върши делото на християнски служител, освен ако не е воден ежедневно от благодатта или силата на Бога (вижте 2 Кор. 12:9; Еф. 6:10; Фил. 4:13).

2. Нещата. Тоест, „здравите думи“ от гл. 1:13. Павел вероятно е обърнал специално внимание на уменията на Тимотей да съобщава евангелските истини, знаейки, че идва денят, в който Тимотей ще поеме отговорността на Павел.

От мен. Или „от мен“.

Сред многото свидетели. „Здравите думи“ на Павел в повечето случаи вероятно не са били дадено на Тимотей тайно, а по-скоро като слушател на различни църковни служби.

Ангажирай се. Сравни с 1 Тим. 6:20. Християнският водач не само трябва да проповядва евангелието на стадото и на невярващите, но и трябва да подготви способни млади мъже, които да поемат ръководството на църквата, когато по-старото поколение си отиде.

Верен. Или „достоеен за доверие“ (вижте върху 1 Тим. 1:12).

3. Издържайте трудности. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) текста „изтърпявайте зло“ заедно с [някако или други]“, тоест „поемете своя дял от страданието“ (RSV).

Добър. Или „първа класа“, „отличен“.

Войник. Сравнете Фил. 2:25; 1 Тим. 1:18. Цялата преданост, лоялност и физическа издръжливостта на истински войник е предпоставка за истинско християнско лидерство.

4. Никой човек, който воюва. Или „никой, който служи като войник“.

Заплита. Тоест, включва.

Въпроси. Тоест, граждански дела, които разделят времето и енергията на войника. Служителят трябва да бъде посветен на единствената велика задача - проповядването на евангелието. Вярно е, че може да се наложи понякога той да се занимава с някаква светска дейност, както свидетелства Павел, който

работел е по изработката на шатри. Но в такива случаи светската дейност е само необходимо средство за постигане на великата цел - ефективно проповядване на евангелието.

Моля. Първата грижа на християнския служител е, че Исус Христос, Този, Който призовал го на служба, да бъде доволен от постиженията му. Служителят не се стреми да угоди на никое земно същество. Такъв опит да угоди би попречил на пълната му преданост към Господаря.

5. Стремете се към майсторство. Гр. athleō, „да участвате в състезание“, „да се състезавате в гимнастически игри“, „да се занимавате с лека атлетика“. Английската ни дума „атлетика“ произлиза от athleō. Тук Павел въвежда друг паралел с християнския служител, този на атлета (вж. 1 Кор. 9:24–27).

Коронован. Тоест, окичен с победния венец (вижте 1 Кор. 9:25).

Законно. Всеки атлет, който наруши правилата на състезанието, е дисквалифициран. Павел отново позволява на Тимотей да изведе предвидения паралел с християнския проповедник. Независимо от количеството проповеди и посетения хора, ако проповедникът не учи „здрави думи“ (гл. 1:13) или не облича посланието си с привлекателността и любовта на Христос, всичките му усилия ще се окажат напразни (вж. Мат. 7:22–23).

6. Земеделец. Гръцко γεωργός, буквално „земеделец“, от което произлиза английското име „Джордж“. Сега Павел сравнява свещеника със земеделец, както вече го е направил със спортист (ст. 5), и с войник (ст. 3, 4).

Участник. Продукцията на фермера храни както него, така и останалия свят. Ако земеделецът не споделяше от продукцията си, той щеше да умре и останалият свят щеше да гладува. Следователно, служителят първо трябва да се почерпи от християнските благодати (вижте върху Галатяни 5:22, 23), преди да може да ги сподели с другите. Никой не може да споделя нещо, което няма. Светът се нуждае както от продукцията на земеделския производител, така и от истинско проявление на плодовете на християнството, но ако земеделският производител не яде храната, която произвежда, и служителят не показва истините, които проповядва, светът страда.

7. Обмислям. Или „разбирам“. В стихове 3–6 Павел поучава чрез метафори.

Сега той се обръща към Тимотей, за да разбере пълното значение на неговите сравнения. Сравнете наставленията на Христос към Неговите слушатели в Матей 24:15.

Дай ти разум. Апостолът напомня на Тимотей, че не цялата информация се състои от факти, които могат да бъдат запомнени. По-скоро има много проблеми, които могат да бъдат решени само чрез разказване на личния опит или на този на другите. Възникват и други проблеми, за които няма непосредствен паралел в миналия опит. Какъвто и да е случаят, християнският служител се обръща към Бога, който дава „разумение във всичко“.

Следователно, верният християнски работник винаги ще се вслушва внимателно в гласа на Бог, живеейки всеки ден с пълна увереност, че отговорът на всяка молитва ще бъде разкрит в най-подходящия момент.

8. Помнете Исус Христос. Буквално „помнете Исус Христос“.

Тук Павел подчертава човечността на Исус, която осигурява солидната основа за увереността на човека в плана на спасението. В други случаи Павел набляга на божествената природа на Христос, тоест на Неговата любов като Бог към грешниците. Може би тук апостолът се изправя пред нарастващата заплаха от докетизма (виж том V, стр. 912; том VI, стр. 58), който отрича действителното човешко съществуване на Христос. Това твърдение излага същността на християнското евангелие. Християнската църква не се назидава от неуместни и фантастични тълкувания на Писанието. Думите на Исус представляват модел за проповедниците за това как уморените, обременени с грех

мъжете и жените могат да намерят мир и победа. Личността на Исус става модел на християнски характер за всички мъже. Християнството е живо, мъжествено послание.

Потомство на Давид. За евреите родословието на Давид е било свещено, защото Месията е трябвало да се роди от „потомството на Давид“ (виж Пс. 132:11; виж върху 2 Царе 7:12; Мат. 22:41–46). Павел отново подчертава човечността на Исус и Неговото съвършено изпълнение на старозаветните пророчества. Давидовият произход на Христос представлява силен аргумент, когато евангелието е било представено на евреите.

Възкръснал от мъртвите. Празният гроб на Христос стана неопровержим аргумент на християнството за божествеността на Христос и целостта на евангелското послание. Никой друг човек или религия не може да посочи такова свръхестествено доказателство за божествена намеса. Възкресението на Исус беше Божият печат на одобрение, удостоверяващ Го като Спасител на този свят (вижте 1 Кор. 15:4, 12–20).

Според моето евангелие. Сравнете Рим. 2:16; 16:25. Посланието на Павел към света се основаваше както на Стария завет, така и на личното откровение, което Бог беше поверил на апостола (вижте 1 Тим. 1:11). Следователно неговото „евангелие“ беше в съответствие с фактите за живота, смъртта и възкресението на Христос.

9. При което. Тоест, в проповядването на евангелието.

Страдам от беда. Гръцки *kakopatheō*, „да страдам от зло“, „да понасям позор“. Сравни гл. 1:8; 2:3.

Във вериги. Тоест, третиран като обикновен престъпник, дори до степен да бъдат оковани във вериги.

Божие слово не е ограничено. Докато Павел е бил под римска охрана, той проповядвал евангелието толкова ефективно, че много хора в Рим, дори някои от дома на Цезаря, били обърнати във вярата (вижте върху Деяния 28:17–24; Фил. 4:22). Апостолът може също да говори за продължаващото проповядване на другите апостоли, мъже като Тимотей, които продължили делото на Павел, докато той бил затворен в римска тъмница.

Въпреки че, подобно на Павел, проповедниците могат да бъдат накарани да замълчат, проповядването продължава чрез непрекъснатата поредица от мъже, на които Бог поверява евангелието (виж 2 Тим. 2:2). Думите на Павел са пророчески за триумфалния поход на Божието Слово през вековете. Въпреки че Мартин Лутер е бил затворен в замък Вартбург, библейската истина за праведността чрез вяра „не е била вързана“, защото докато е бил затворен по този начин, той е подготвил своя монументален принос към немския народ – Писанията на немски език (виж стр. 53). Уилям Тиндейл най-накрая е бил мъченически убит за работата си по превода на Писанията на английски език. Голяма част от живота му е прекарал в изгнание от Англия и отпечатването на неговия превод е било изрично забранено. И все пак, в рамките на една година след смъртта на Тиндейл, първата английска Библия, преводът на Тиндейл, е отпечатана в Англия, авангард на световна вълна от Библии, излезли от тази страна. Хората могат да обявяват за незаконни преводачите на Библията, да изгарят Библиите и да осъждат всяко разпространение на библейска истина, но „словото Божие не е обвързано“.

10. Следователно. Тоест, заради увереността на Павел в истинността на Христовите изкупление (ст. 8) и в сигурния триумф на истината.

Издържам. Гръцки *hupomenō*, „да упорствам“, „да търпя смело и спокойно“. За обсъждане на съществителната форма *hupomenō* вижте Яков 1:3. Павел знаеше, че славата на вечния живот и възнаграждението от това да види души спасени благодарение на неговите проповеди си заслужават настоящата цена на страданието във вериги.

Избраните. Вижте Рим. 8:33.

Вечна слава. Павел може би сравнява временните трудности, които тогава са били понасяни от християни с трайността на тяхната вечна награда.

11. Това е вярно слово. Вижте върху 1 Тим. 1:15. Поради ритмичния характер на Някои смятат, че Павел цитира от клаузите във 2 Тим. 2:11–13 някакъв християнски химн или официално изявление.

Ако. Гъркът ясно приема, че всяко от условията, посочени в стихове 11–13, е вярно. Увереността на християнина се основава на факта, че когато са спазени определени условия, определени от Бога, Бог ще бъде верен в изпълнението на Своята част от споразумението.

Мъртъв. Тоест, мъртъв за греха. Покаянието на християнина се символизира от обряда на кръщение, което Павел описва като смърт (вижте Рим. 6:3, 4).

Също живеи. Павел тук може да говори за: (1) новия живот на праведност, който Бог ни помага да живеем след кръщението (виж върху Рим. 6:5–11); или (2) вечния живот на новата земя (виж върху Йоан 3:16; 14:3).

12. Страдам. Гръцки *hupomenō*, „да издържам“, „да упорствам“ (виж на стих 10). Изречението може да се преведе като „ако устоим“ (виж Матей 24:13).

Царувайте с Него. Вижте върху Рим. 8:16, 17; Откр. 20:4; 22:5. Павел настоява за вечна перспектива, така че настоящият позор и трудности да бъдат разглеждани като преходни в светлината на вечните привилегии и слава.

Ако се отречем от Него. Вижте Матей 10:32, 33. Христос може да бъде отречен по много начини, като например открито отричане, мълчание, когато истината трябва да бъде защитена, изповядване на лоялност, противопоставено на живот, който не представя правилно Христос.

Отречи ни се. Вижте Матей 10:32.

13. Не вярвай. Гръцки *apistēō*, „да бъдеш неверен“, „да бъдеш недостоеен за доверие“. Въпреки че мъжете и жените могат да предадат Бога и да разочароват своите близни, християните могат да бъдат сигурни, че Бог винаги е надежден. Неговото постоянно присъствие никога не изоставя мъжете, които Му се доверяват.

Отрича се от себе си. Поради самата Си природа Бог не може да не изпълни обещанията Си (виж (в Числа 23:19; Пс. 89:35; Тит 1:2; Евр. 6:18; 10:23). Бог ще бъде толкова верен в наказването на нечестивите, колкото ще бъде и в награждаването на праведните. Никой грешник не бива да мисли, че Бог в последния ден ще промени решението Си относно унищожението на нечестивите.

14. Запомнете ги. Буквално „продължавайте да правите [тези неща] да бъдат „спомниха.“ Тук Павел нарежда на Тимотей да напомня на „верните мъже“ (ст. 2) в частност и на цялата църква като цяло за основните истини, посочени в стихове 8–13. Познаването на техните привилегии и задължения ще ги укрепи срещу безполезни спорове и погрешни учения.

Не се бори за думи. Гръцко *logomacheo*, „да водиш словесни битки“. За съществителната форма логомахия виж върху 1 Тим. 6:4.

Подбиване. Гръцки *katastrephō*, „да обърна“, от което произлиза английската ни дума „катастрофа“. Да се преувеличават несъществени неща и любопитни факти означава да се краде ценно време от важните неща и да се обърква и разстройва обикновения човек. Евангелското послание не зависи от завъртането на думата тук и там. Целта на християнския живот е

измерва се по подобие с Христос (вижте върху Еф. 4:13), а не по умение в боравенето с думи или способност за алегоризиране на ясните думи на Писанието.

15. Учене. Гръцки *spoudazō*, „бързам“, „напрягам се“, „бъда усърден“, превежда се също като „старая се“ (Еф. 4:3; 1 Сол. 2:17; 2 Петр. 1:15), „усърдие“ (2 Тим. 4:9; Тит 3:12; 2 Петр. 1:10), „нека се трудим“ (Евр. 4:11). Павел напомня на Тимотей, че само един усърден, усърден служител може правилно да представлява своя Господ и да изпълни тежката задача, която му е поверена.

Да покажа. Гръцки *paristēmi*, „да поставя до“, „да представя“. Докато християнинът работи със и за своите близки, той винаги трябва да помни, че очите на Бог са върху него. Именно Бог е този, когото християнинът в крайна сметка трябва да задоволи.

Одобрено. Християнският работник трябва да бъде познат от всички с неопетнения си живот и жизнерадостното си овладяване на различните житейски проблеми.

Работник. Тъй като самият Павел е бил производител на палатки (вижте Деяния 18:3), той добре е знаел колко е важно един работник да работи толкова ефективно, че да не се „срамува“ от усилията си.

Правилно разделяне. Буквално „рязане право“. Истините на Библията трябва да бъдат правилно тълкувано така, че никоя част от Писанието да не бъде поставена в противоречие с картината, представена от Библията като цяло. На всеки пасаж от Писанието трябва да се даде истинското му значение, както всяка тухла в стената на сградата трябва да бъде на правилното си място, иначе цялата стена страда. В стих 14 Павел предупреждава срещу „словесните битки“, пример за неправилно използване на Писанието. Да се оправи Библията предполага, че всяка фаза от истината трябва да получи правилното си ударение. Неуместните и второстепенните въпроси трябва да бъдат подчинени на принципите, които действително подготвят хората да победят греха и им дават възможност да живеят триумфално в Христос.

Слово на истината. Тоест, словото, което представлява истината – Писанията (вижте върху Еф. 1:13).

16. Отбягвам. Или „избягвам“, „отвърщам се от“ (вижте Тит 3:9). Тривиални и фантастични теми не бива да се считат за достойни за времето на верния християнин. Той трябва да обърне гръб на всички подобни бърборения.

Нечестиви и празни приказки. Вижте върху 1 Тим. 6:20.

Те. Или „суетните бръщолевения“, или тези, които проповядват такива празни приказки.

Увеличение. Неправилното боравене с Божието Слово винаги води до още повече и повече сериозна вреда както за неразумния учител, така и за църковното тяло. Само истината води до благочестие и хармония между членовете на църквата.

17. Яхте. Щетите, причинени от празните религиозни бърборения (ст. 16), ще се разпространят. Такива На бъдещите учители дори не бива да се дава дума, а да се отблъскват напълно.

Язва. От гр. *gaggraina*, „гангрена“, т.е. болест, която разяжда плътта и непрекъснато се разпространява към други части на тялото. Бъбривите борци (ст. 14) и празнословците (ст. 16) се хранят с вниманието, което им се обръща.

Именей. Вижте 1 Тим. 1:20. Да бъдеш запомнен само заради подривна дейност и нечестиво поведение е върхът на трагедията.

Филет. За него няма допълнителна информация в Библията.

18. Истината. Тоест, християнското откровение, съдържащо се в Писанието (вижте на стих 15).

Сгрешил съм. Вижте върху 1 Тим. 1:6; 6:21.

Възкресението е отминало. Християнската църква в началото трябваше да се бори с учители, които отричаха буквалното възкресение на тялото (вижте върху 1 Кор. 15:12–19). Тези работници не са „правилно“ разпространявали „словото на истината“ (ст. 15). За представянето на Павел за физическото възкресение при Второто пришествие вижте върху 1 Кор. 15:12–58; 1 Сол. 4:13–18; 2 Тим. 4:1.

Да отхвърлят. Или „да подкопават“. Християните често се задоволяват да разчитат на онези в църквата, които се считат за специални изследователи на Библията, вместо сами да изучават старателно Писанията. Следователно, когато им бъде представена грешка, те често не могат да я разграничат от истината.

19. Въпреки това. Тук се проявява сияещата, несломима смелост на Павел. Тя се сравнява с благородния отговор на тримата достойни еврейски мъже, когато са изправени пред непосредствена смърт заради убежденията си. Те биха били лоялни към Бога, Който е могъл да ги избави, ако сметне за добре, „но ако не“, те пак биха Му служили (Дан. 3:18).

В това последно писмо до Тимотей, Павел се опитва да го насърчи да издържи всички изпитания, които дотогава да дойде. Любовта към Тимотей подтикна Павел да опише пътя напред със суровата реалност (виж гл. 1:8; 2:3, 9, 16, 17; 3:1, 12).

Павел дори не можеше да обещае на Тимотей, че неговите собствени колеги служители или членовете на неговата църква ще се окажат напълно верни (вижте върху гл. 1:15; 2:17, 18; 4:10, 14). Апостолът беше научил през сълзи, че разочарованието и обезсърчението могат да го връхлетят по всяко време.

Павел вече очакваше да умре незаслужена смърт от меча на палача. Това ли беше всичко, което Тимотей можеше да очаква? Не, Павел още не беше приключил. Той продължава, сякаш казва: „Светът ще те преследва, Тимотей, някои от твоите приятели ще те предадат, някои от най-съкровениите ти надежди ще бъдат разбити на земята - въпреки това има едно нещо, на което все още можеш да разчиташ - „основата на Бога стои здраво“.“

Основа на Бога. Тоест, непроменимостта на Божията природа и характер, както са разкрити в Писанията. Църквата, която е продукт на Божията благодат и обект на Неговата най-голяма грижа, в крайна сметка ще триумфира, защото Бог няма да отмени обещанията Си и да оттегли ръководството Си. Тя почива на сигурна основа (вж. Еф. 2:19, 20; вижте върху Мат. 16:18).

Разбира се. Гръцки stereos, „твърд“, „солиден“, „неподвижен“. Първото изречение на този стих гласи буквално „твърдата основа на Бога стои“.

Печат. Гръцки sphragis, „печат“, чрез който нещо се потвърждава, удостоверява или удостоверява. Сравнете Езек. 9:4; Рим. 4:11. Още от сътворението на човека Бог е искрено лоялен към Своя начин на живот. Да бъдеш запечатан с Божието одобрение представлява най-висшето постижение на човека. Бог е обещал на запечатаните мъже и жени защитата на легиони от ангели и утехата и насърчението на Своето присъствие. Освен това, мъжете днес могат да бъдат сигурни, че стандартите, на които Бог основава Своето одобрение, са същите сега, както в библейските времена (вижте върху 2 Тим. 2:13). Работата по запечатването ще продължи, докато мъжете и жените имат възможност да приемат спасение. Вижте върху Откр. 7:1, 4.

Знае. Вероятно препратка към LXX от Числа 16:5. Всички, които лоялно се придържат към принципите на Божието управление, могат да бъдат сигурни в Неговото обещание, че никой човек или дявол не е в състояние да ги грабне от ръката Му (Йоан 10:28). Бог е надежден; Неговите условия за вечен живот са непроменливи; следователно никой човек никога няма причина да губи вяра в Неговото слово. Тези, които са готови да свидетелстват вярно за Бога на земята, могат да бъдат уверени, че Бог ще ги помни на небето (вж. 2 Тим. 2:12).

Всеки, който го нарече. Тоест, тези, които избират да бъдат наричани „християни“ (вижте върху Деяния 11:26). По времето на Павел, изповядването на „името на... Христос“ е било открита покана за преследване и подигравки (вижте върху Деяния 15:26). Християнинът би обявил своята ангажираност с Христовия начин на живот, ценейки Неговото одобрение над това на човека.

Отклонявам се. Гръцки *aphistēmi*, „да се отдръпна от“. Сравнете Мат. 7:23 (вижте върху Ис. 52:11; 1 Кор. 6:17, 18; 1 Петр. 1:15, 16). Апостолът твърди неизбежното следствие от пълното предаване на Божия начин на живот; такъв църковен член ще се отвращава от злото, както Христос го е правил. Божият печат никога не може да лежи върху нечист мъж или жена; Бог никога няма да одобри нищо по-малко от пълна отдаденост на принципите на Неговото управление. Тези, които носят Неговия печат на одобрение, ще се открояват от света като образци на превъзходен начин на живот, разкривайки характер, който отразява Божията морална почтеност.

Беззаконие. Гръцки *adikia*, „неправда“.

20. Но. По-скоро „сега“. Павел не въвежда контрастна мисъл.

Голям дом. Метафората на апостола за църквата (виж Числа 12:7; 1 Тим. 3:15; Евр. 3:5, 6).

Злато... сребро... дърво. Тези „съдове“ се различават по стойност според присъщото си съдържание стойност. Така е и с човешкия характер в служба на Господаря.

Земя. Гръцки *ostrakinos*, това, което е направено от печена глина.

Някои за почит. Както при домакинските прибори, в християнската църква има членове, чиято служба е почитена. Тези църковни членове на „почит“ са направени от издръжлив материал и няма да бъдат изхвърлени, както съдовете, изработени от злато и сребро, никога не се изхвърлят. Тук Павел набляга на стойността на материала, а не на конкретната функция, изпълнявана от всеки съд. Сравнете 1 Кор. 3:12 за друг пример, където Павел противопоставя двата типа църковни членове – издръжливите и нетърпеливите.

Някои за безчестие. Някои домакински прибори служат само временно; тоест, когато се счупят или вече не са необходими, те се изхвърлят като безполезни. Павел предупреждава Тимотей, че не всички членове на църквата, изповядващи службата на Христос, ще „се отклонят от беззаконието“ (ст. 19). Следователно, тяхната съдба е толкова тъжна, колкото и глиненият съд, който е изпълнявал най-долните домакински функции и след това е бил изхвърлен. Такива членове ще бъдат унищожени в съда (вижте Откр. 21:8).

21. Очистване. Гръцки *ekkathairō*, „да очисти напълно“. Сравнете с „отклонявам се от беззаконието“ (ст. 19).

От тях Павел говори както за лъжливите учения (ст. 14, 16–18), така и за „безчестието“ на църковните членове (ст. 20).

Съд за почит. Разликата между домакинския прибор за безчестие и

Целта на безчестието на църковния член е, за да може той да промени природата си и да стане скъпоценен за Бога и достоен за вечен живот.

Осветен. Гръцки *hagiazō*, „да направя свят“, „да се отнасям като към свят“ (виж върху Йоан 17:11, 17; 1

Кор. 7:14). За съществителното *hagiasmos* вижте Рим. 6:19. Тук Павел надгражда призива си да се отделяме „от беззаконието“ (2 Тим. 2:19). Чрез освещението животът става все по-подобен на Бога, който е „свят“ (вижте 1 Петр. 1:16). Всеки етап от живота на този църковен член е посветен на почитта към Бога; по този начин той става „съд за почит“.

Запознайте се с. Гръцки *euchrēstos*, „полезен“.

Използване от Господаря. Тоест, използване от Исус Христос. Той желае услугите на истински християни, защото само така светът някога ще види върховната ценност на Божия начин на живот (вижте върху 2 Кор. 2:14; 1 Тим. 4:16). Чрез личността на мъже и жени, подобни на Христос, светът най-накрая ще бъде изправен пред последния Божи зов за милост (вижте върху 2 Петрово 3:12).

Членовете на църквата, които не разкриват моралната почтеност на Исус Христос, са съдове на „безчестие“ (2 Тим. 2:20) и се превръщат в препъни камък за нехристияните.

22. Бягай. Сравни 1 Тим. 6:11. Тук Павел прилага общите принципи, посочени във 2 Тим. 2:21. Той обяснява същността на „съд за почит“.

Похоти. Гръцки epithumiai, „желания“ (виж върху Марк 4:19; Яков 1:14). Нетърпеливи само-Тук се споменават самоувереността и други черти, толкова често проявявани от младите хора. Следвайте. Вижте върху 1 Тим. 6:11.

Праведност. Вижте Матей 5:6.

Вяра. Вижте върху Евр. 11:1.

Любов. Тоест, любов (вижте 1 Кор. 13:1).

Мир. Вижте върху 1 Кор. 1:3.

Чисто сърце. Тоест, на онези, които са се отдръпнали „от беззаконието“ (ст. 19), онези, които „се очистват“ (ст. 21). Тази четиристранна картина описва „осветения“ живот (ст. 21), до който Бог ще даде възможност на всеки искрен християнин да достигне (вижте Рим. 6:19).

23. Необразован. Тоест, не достатъчно образован или психически дисциплиниран чрез учене, за да се справи правилно с даден въпрос (вж. 1 Тим. 1:4; 4:7; 6:4).

Избягвайте. Тоест, продължавайте да избягвате, да продължавате да нямате нищо общо с глупави, неуместни, безполезна дискусии (вижте 1 Тим. 4:7).

Пол. Буквално „раждам“.

Разправии. Или „кавги“. Сравнете 1 Тим. 6:4.

24. Слуга. Гръцки doulos, „роб“ (виж върху Йоан 8:34; Рим. 1:1). Тук Павел говори за особено на християнския свещеник.

Не трябва да се кара. Или „не трябва да се кара“ (вижте стих 23). Времето на служителя е твърде ценно, за да се губи за „глупави и неучени въпроси“ (ст. 23). Освен това, той трябва да покаже достоен пример пред членовете на църквата си, като набляга на основната задача на християнството, която е развитието на характера.

Бъдете кротки. Сравнете 1 Сол. 2:7.

Всички. Тоест, тези, които са както в църквата, така и извън нея.

Склонен да поучава. Вижте върху 1 Тим. 3:2.

Търпелив. Или „търпелив“, „способен да понесе неправилно отношение“.

25. Кротост. Сравнете Мат. 5:5. „Слугата Господен“ ще учи другите, както Той е правил. Непросветените бяха пленени от готовността на Христос да се срещне с обикновения човек на неговата собствена земя. Въпреки че Исус говореше със сериозност и авторитет, Той никога не смущаваше или принуждаваше слушателите Си. Той нежно променяше представянето на истината, за да отговаря на слушателите Си. Образованите и невежите бяха привлечени от Неговата привлекателност и любов, защото чувстваха, че Христос се отъждествява с техните желания и интереси.

Тези, които се противопоставят на себе си. Тоест, тези, които се противопоставят на истината.

Може би. Или „може би“.

Ще дам. Текстовите доказателства са разделени (вж. стр. 10) между четенията „може да даде“ и „ще даде“.

Покаяние. Гръцки *metanoia*, „промяна на ума“ (виж върху Матей 3:2). Вместо да се противопоставят на принципите на евангелието, както преди, онези, които преживяват тази промяна на ума, откликват с цялото си същество на молбите на Божия Дух и на „кроткия“, „търпеливия“ и смирения „слуга Господен“ (виж стих 24).

Признаване. Или „пълно знание“, „правилно знание“. Тези, които се покаят по този начин, са били свидетели, в живота на християнските учители, на действителните резултати от подчинението на истината. Те признават истината като единствения задоволителен отговор на човешките проблеми.

26. Да се възстановят. Буквално „да се върнат към трезвост“, тоест, да се върнат към здрав разум след опиянението, причинено от удоволствията и изкушенията на Сатана.

Примка. Сравнете 1 Тим. 3:7. Както алкохолните напитки пленяват ума и дават на опиянения човек изкривена, напълно нефокусирана представа за живота, така и умът, който се противопоставя на истината, се изкривява и губи правилната перспектива по отношение на истината. Неговото разбиране за това е изкривено от отказа му да го разпознае и приеме.

Взет в плен. Гръцки *zōgreō*, „да заловя жив“.

От него по негова воля. Тази фраза е била тълкувана по различен начин от коментаторите: (1) И двете местоимения, „него“ и „негов“, се отнасят до Сатана. (2) И двете местоимения се отнасят до Бог. (3) „Взети в плен“ от Сатана, но сега отрезвени, за да изпълняват Божиата „воля“. (4) „Взети в плен“ от „слугата Господен“ (ст. 24) с цел да изпълняват Божиата „воля“. Както първата, така и втората възможност са трудни за поддържане на гръцки език. Гръцката конструкция изглежда е в полза на третото предложение, въпреки че последното също е възможно. Съответно, стихът може да гласи: „За да бъдат отрезвени [и по този начин изтрезнени] от примката на дявола, с цел [да изпълняват] неговата [Божия] воля.“

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 МЛ 319

1, 2 2Т 343

1-3АА 500; FE 341

2 GW 102

2-54Т 352

3 COL 58; Ed 295; EW 46; FE 301; ML 319; МҮР 96; 2Т 102, 150, 313, 710; 3Т 323

326, 434; 4Т 39; 6Т 335; 8Т 52

4 АА 366, 506; 1Т 467

7 6Т 134

9 АА 462

11-14GW 311

12 ML 93; 1Т 78; 3Т 66, 531; 5Т 215

15 АА 501; CSW 83; СТ 238, 535; Ед 61; Ev 134, 625; FE 215, 217, 243, 394; GW 92;

PK 218; TM 194; 2Т 230, 501, 642, 710; 3Т 421; 6Т 55, 134; 9Т 48

15, 16 GW 312

16 CH 458; 5Т 197

19 CS 66; GW 464; SL 12; TM 410; 1Т 323; 2Т 348, 397, 407, 441, 490, 515; 4Т 583, 595

21 АА 55; FE 360; PK 384; TM 248, 404; 5Т 512, 514; 9Т 278

22 АН 59; СТ 535

22, 23 CSW 30

22-25АА 501

23–26TM 164; 2T 501

24 CSW 103, 118

24, 25 GW 303; TM 31; 2T 389

24–261T 648

26 COL 198; MYP 51; SC 43; 1T 429; 2T 303, 448; 3T 230; 5T 288, 329

ГЛАВА 3

1 Той му възвестява идните времена, 6 описва враговете на истината, 10 предлага му собствения си пример, 16 и препоръчва светите писания.

1. Да знам. Или „да разбере“. Павел вече беше предсказал отклонение от истинския „вяра“ (1 Тим. 4:1–3). Тук той призовава Тимотей да бъде остро осъзнат за коварните опасности, пред които е изправена църквата в негово време, опасности, които биха застрашили сериозно чистотата и репутацията на църквата, докато Христос не се завърне.

Последни дни. Сравнете 1 Тим. 4:1; вижте Допълнителна бележка към Рим. 13; вижте към Евр. 1:2; Яков 5:3; 2 Петрово 3:3; 1 Йоан 2:18. Още от появата на греха злините, изброени във 2 Тим. 3:1–5, са били широко разпространени в света. Така беше в дните на Ной (вижте Бит. 6:5, 11) и в дните на Новия Завет (вж. Даниел 36, 37) и така ще продължи да бъде до самия край на времето. На друго място Павел говори за „сегашния зъл свят“, а Йоан заявява, че „целият свят лежи в нечестие“ (1 Йоан 5:19). По този начин, наличието на зло не е уникална характеристика на „последните дни“. Въпреки това, прогресивната морална поквара на човешката раса свидетелства за пълната неспособност на човека да се спаси сам. Но с нарастващата активност на княза на злото (вж. Откр. 7:1; 12:12), може да се очаква, че вековният ход на злото ще достигне кулминацията си в „последните дни“. В противоречие с безизразните твърдения на безброй заблудени религиозни хора, които учат, че човекът става все по-добър и по-добър и че в крайна сметка целият свят ще се обърне, Писанията заявяват, че злите хора „ще стават все по-зле и по-зле“ (2 Тим. 3:13). Именно в този контекст думите на апостола относно „последните дни“ придобиват пълния си и цялостен смисъл.

Опасен. Гръцки *chalepos*, „твърд“, „потискащ“, „безпокоителен“. Видовете опасности, за които става въпрос, са изброени в стихове 1–5.

Времена. Гръцки *kairoi*, „сезони“, „периоди“ (вижте върху Деяния 1:7). От времето на Павел църквата е преживявала периоди на сериозни опасности, причинени от светско отношение, преследване или отстъпничество. Но тук Вдъхновението заявява, че в „последните дни“ Божият народ може да очаква специални изкушения и опасности.

2. Мъже. Гръцки *anthrōpoi*, „човечество“.

Обичащи себе си. Антитезата на истинския християнски дух безкористност (виж върху 1 Кор. 13:5) и кротост (виж върху Мат. 5:5).

Алчни. Гръцки *philarguroi*, „сребролюбиви“ (виж върху Лука 16:14; срв. върху 1 Тим. 6:10).

Хвалещи се. Или „празни преструвници“ (виж Рим. 1:30), т.е. онези, които се уповават на своите собствени си способности, докато се противопоставят на Божиите ресурси и правата на своите ближни.

Горд. Или „надменен“ (виж Рим. 1:30), тоест, гледащ на другите с презрение или неуважение.

Богохулници. Или „клеветници“, „насилници“, тоест злословия, които се опитват да увредят репутацията и ценността на друг човек, независимо дали е Бог или човек.

Непокорни. Вижте Рим. 1:30.

Неблагодарни. Или „неблагодарни“, тоест, за благата, получени както от Бога, така и от родителите. Тези, които са „себелюбиви“, рядко са благодарни на другите. Съвременните изобретения имат

допринесе за хуманистична самодостатъчност, която често замъглява непрестанната нужда на човека от Божиите блага.

Нечестив. Или „нечестив“, категорично позоваване на начин на мислене, който изключва Бог от мисъл и действие (виж Исая 57:20, 21; Римляни 3:17, 18).

3. Без естествена обич. Вижте Рим. 1:31.

Нарушители на примирието. Или „непримирими“, „непримирими“.

Лъжеобвинители. Гръцки *diaboloi*, „клеветници“ (виж върху Мат. 4:1, Еф. 4:27), от които Английската дума „devil“ (дявол) е производна.

Невъздържан. Или „без самоконтрол“. Тези, които живеят, за да угодят само на себе си, са управлявани от лични импулси, а не от принципи. Егоистичният човек иска импулсите му да бъдат задоволени, когато и както той реши.

Свиреп. Буквално „неопитомен“.

Презиратели на добрите. Гръцки *philagathoi*, „тези, които не обичат добрите хора“.

4. Предатели. Или „предатели“.

Опиянен. Гръцки *proreteis*, „прибързан“, „безразсъден“, преведено като „прибързано“ в Деяния 19:36.

Високомерни. Или „заслепени от гордост“ (вижте върху 1 Тим. 6:4).

Любители на удоволствия. Тези, които обичат „себе си“ (ст. 2), естествено ще търсят наркотик на удоволствието, вместо да се съобразява със светите изисквания на Божия начин на живот.

Повече от. По-точно „а не от“, тоест, тези хора са управлявани от любов към удоволствието, а не от любов към Бога. Такова описание може да се отнася както за членове, така и за нечленове на църквата.

5. Форма на благочестие. Тоест, външните характеристики на религията, като например църквата посещаемост, църковни дарения и дори лична служба за църквата. Тази характеристика се отнася особено за онези, които се идентифицират с християнството.

Силата му. Тоест, силата на Бог, която съдейства на човешката воля. за изкореняване на всички греховни наклонности (вижте върху Рим. 1:16; 2 Кор. 13:4; Еф. 3:20).

Отвърнете се. Павел съветва Тимотей и всички бъдещи лидери да бъдат бдителни за опасностите, пред които е изправена църквата. Освен лична бдителност, за да не се поддаде на злите практики, описани тук (ст. 2–5), Тимотей трябваше публично да посочи тези коварни тенденции и практики, които ограничаваха влиянието на християнството. През годините поведението на номиналните членове на църквата, тоест на тези, които изповядват лоялност към Божия начин на живот, но въпреки това не показват осезаеми доказателства за развитие в христоподобие, е било по-голяма пречка за напредъка на евангелието от всеки друг фактор. Сравнете 2 Кор.

2:14–16; 1 Тим. 4:16; 2 Петрово 3:12.

6. Този вид. Тези, които са религиозни шарлатани или тези, които се борят „за думи“ (вижте върху 1 Тим. 6:3–5; 2 Тим. 2:14), често проявяват характеристиките, изброени в гл. 3:2–5.

Пълзене. Гръцки *endunō*, „влизам“, „вмъквам се“, „вмъквам се“.

Глупави жени. Гръцката дума *gupaikaria*, „малки жени“, използвана презрително. Тук Павел описва онези лековерни жени, които поради недостатъчна религиозна дисциплина са лесна плячка за търговците на фантастични тълкувания на Писанието. Може би поради безделните часове у дома тези жени имат повече време да задоволят своите капризи и любопитства. Те са доволни от специалното внимание, което тези лъжерелигиозни учители им проявяваха, и затова отговарят с глупавото си поклонение. Такова поведение от страна на членовете на църквата не би съществувало, ако

всеки християнин, решен да познае лично истините на християнството. Склонността да се търси нещо ново и сензационно не е характеристика на зрелия християнин (вижте Еф. 4:14).

Натоварен. Или „претоварен“, тоест, с навиците на личен грях. Да бъдеш загрижен с личната си отговорност пред Бога, те успокояват съвестта си чрез чести екскурзии в религиозни новости. Те отхвърлят строгите изисквания на обърнатия във вярата живот в полза на квазирелигиозен живот, който е „винаги учещ се и никога не е способен да стигне до познание на истината“ (ст. 7).

Водолази. Или „различни“.

Похоти. Гръцки *epithumiai*, „желания“, „копнежи“ (виж върху Марк 4:19; Яков 1:14).

7. Винаги учещи се. Тоест, „глупавите жени“ (ст. 6) и всички останали, които поддържат привидност на религия, но въпреки това живеят в грях.

Знание. Гръцки *epignōsis*, „пълно знание“, „точно и правилно знание“. Религиозните любители (ст. 6) притежават само откъслечни истини, смесени с различни заблуди; те не виждат истината като цяло. Всяка нова религиозна прищявка или усещане ги пленява.

8. Яний и Ямврий. Въпреки че не се срещат в Стария завет, тези имена са запазени в еврейски Таргум (виж том V, стр. 95, 96), който коментира Изх. 7:11. Твърди се, че тези мъже са двама от магьосниците, които имитирали чудесата на Моисей, когато той за първи път се явил пред фараона.

Устоя. Буквално „издържам“.

Така правят и те. Тоест, както Яний и Ямврий възпрепятстваха предаването на истината, така правят и лъжерелигиозните учители.

Покварени умове. Умът определя посоката на волята. Правилното поведение не може може да се очаква, освен ако няма правилно мислене. Следователно, правилното учение предшества правилния живот.

Нечестив. Гръцки *adokimoi*, „неодобрен“, „неистинско“. Посланието или „вярата“ на тези религиозни учители не звучи вярно. Сравнете 2 Тим. 2:15.

9. Не продължавайте по-нататък. Тоест, те няма да стигнат по-далеч от „глупавите жени“ и техния вид, които за известно време ще следват тези търговци на религиозни прищевки и забавления.

Глупост. Гръцки *apoia*, „липса на разбиране“. Историята потвърждава предсказанието на Павел, че Глупостите на хората рано или късно биват разкривани и отхвърляни, дори от най-заблудените.

Тяхното също. Тоест, както хитростта на Яний и Ямврий (ст. 8) беше разкрита както пред египтяните, така и пред израилтяните.

10. Ти. Гръцкият текст подчертава специалното познаване на Тимотей с живота на Павел, което е в поразителен контраст с модела на поведение на псевдоучителите, описан в стихове 2–9. Ако е имало някакви несъответствия в живота на Павел, някакви скрити дела, които са издавали неговата искреност и почтеност, Тимотей със сигурност би ги осъзнавал. Животът на Павел винаги би бил предизвикателство и ръководство, на което Тимотей да подражава в трудните дни след края на ръководството на Павел. Сравнете 1 Сол. 2:1–12.

Доктрина. Гръцки *didaskalia*, „учение“ (виж 1 Тим. 6:1, 3; 2 Тим. 3:16; 4:3). Учението на Павел, както могат да потвърдят плодовете му в цяла Мала Азия, е било истинско. Там то е противопоставено на „покварената“ „вяра“ (гл. 3:8) на учителите на изопаченото учение.

Начин на живот. Буквално „водещ“, следователно „поведение“, „живот“.

Цел. Целта на Павел след обръщането му във вярата винаги е била прославата на Христос, за да могат всички хора да бъдат привлечени към Него. Тази цел е определяла неговото учение и поведение.

Вяра. Личната увереност в любовта и ежедневното напътствие на Бог осигури на Павел перспектива сред потискащите проблеми, които го обграждаха (вижте 1 Тим. 1:14).

Дълготърпение. Сравни гл. 2:24.

Любов. Или „любов“ (вижте върху 1 Кор. 13:1).

Търпение. Вижте върху Яков 1:3; Откр. 14:12.

11. Гонения. Сравнете Деяния 13:50; 2 Кор. 11:23–27; 12:10.

Страдания. Или „страдания“. Сравни 2 Кор. 1:5, 7; Кол. 1:24.

Антиохия. Вижте Деяния 13:14–50.

Икония. Вижте Деяния 13:51 до 14:6.

Листра. Вижте Деяния 14:6–20. Апостолът може да е избрал тези три града, защото Тимотей е бил добре запознат с областта, в която се намират (вижте Деяния 16:1, 2).

Аз издържах. Буквално „издържах“. „Целта“ на Павел (ст. 10) му помогна да издържи унижение и болка; той възнамеряваше да допринесе за делото на Христос, а не за собствения си престиж или сигурност.

От всички тях. Такова свидетелство за Божията лична грижа би било голям източник на насърчение за Тимотей, когато същите гонения и страдания залят живота му.

Избавен. Сравнете молбата на Христос в Неговата примерна молитва (Матей 6:13). Бог не пощади Павел от житейските изпитания, нито пък е пощадил Исус. Но Бог ни помага да издържим такива изпитания. Камъните на живота се превръщат в възглавници. Изпитаните светии са способни, подобно на Христос, да видят „радостта“, която е пред тях (вж. Евр. 12:2), като по този начин свидетелстват за пазещата сила на Божията благодат сред неблагоприятни обстоятелства.

12. Всички. Не само служителите на църквата, но и всички, които се посвещават да следват Христовия начин на живот, трябва да очакват да бъдат неразбрани, очерняни и подложени на страдания от всякакъв вид (вижте върху Йоан 15:18–20; 1 Петрово 4:12–19)

Воля. Гръцки *thelō*, „да разреши“, „да определя“.

Благочестив. В контраст с преструвката на християнски живот (ст. 5).

В Христос Исус. Тоест, никакъв „благочестив“ живот не съществува отделно от жизненоважна връзка с нашия Господ. Той е както образецът, така и поддръжникът на християнския живот.

Ще бъдат преследвани. Вижте върху Фил. 1:29.

13. Зли хора. Описаните в стихове 2–5.

Съблазнители. Или „измамници“, тези, описани в стихове 5–9.

Ще става все по-лошо и по-лошо. Тоест, ще става все по-лошо. Тук Павел говори за характера на злите хора и за злобата на техните замисли. В стих 9 той говори за успеха на техните хитрости. Моралните навици, както всички останали, са трудни за разбиване; навикът улеснява повторението на едно дело, независимо дали е добро или лошо. Само Божията благодат може да разчупи веригите на навика и да промени хода на живота. Въпреки че тук Павел говори за влошаващото се състояние на злия живот, вярно е също, че повтарящите се „опасности“, които ще съпътстват църквата до края на света, са последствия от „зли хора и измамници“. Във всяко поколение злите хора се учат от своите предшественици, добавяйки към интензивността и обема на злото и потвърждавайки Христовото пророчество, че „ще се умножи беззаконието“ (Матей 24:12).

Подвеждащ. Гръцки *plapaō*, „да накарам някого да се отклони от пътя“.

Да бъдеш измамен. Тези, които се поддават на заблуда и я налагат на другите, по този начин стават податливи на по-нататъшна измама.

14. Продължи. Или „остани“.

Учен. Единствената защита на Тимотей срещу измамни учения се състои в твърдата му зависимост от напътствията на Павел и другите апостоли (вижте върху гл. 1:13; 2:2). Тези истини на евангелието не само осъждат ума, но и стоплят сърцето.

Личният опит потвърждава валидността на евангелските принципи и по този начин изгражда по-голяма увереност за бъдещето.

На когото. Местоимението е в единствено число в гръцкия език. Текстовите доказателства (вж. стр. 10) предпочитат множествено число. Тимотей е имал щастието да бъде обучаван от благочестивата си баба Лоида и майка си Евника (виж гл. 1:5), както и от Павел и другите апостоли. Някои вярват, че „от които“ се отнася до „свещените писания“ (гл. 3:15), което означава, че всеки авторитет, който Павел или майката и бабата на Тимотей са притежавали, е почивал в крайна сметка в Писанията, а не в самите тях. Само Писанията дават на живота непроменима основа за убеждение и сигурност.

15. Още от дете. Верните еврейски родители започнали да учат своите деца на истините на Стария завет деца на петгодишна възраст.

Текстовите доказателства са разделени (вж. стр. 10) между запазване или пропускане на тази дума. Ако е запазено, тук се прави препратка към конкретни пасажии от Писанието; ако е пропуснато, се подчертава качеството на Писанието.

Свети писания. Буквално „свещени писания“, тоест Стария завет. Когато Павел писал, там не е имало новозаветна колекция от свещени писания, въпреки че са били в обращение някои писмени записи за живота и думите на Христос, както и редица писма на самия Павел до църквите. За описание на развитието на новозаветния канон вижте том V, стр. 123–132.

Мъдър за спасение. Основната цел на Библията не е просто да записва историята, нито дори да описва природата на Бог. Библията е написана, за да покаже на хората как могат да бъдат спасени от греховете си. В света има много така наречени свещени „писания“, но само Библията безопасно посочва пътя към изкуплението на човека. Великите световни религии, като мохамеданството, будизма и индуизма, имат „свещени писания“, но те не могат да направят никого „мъдър за спасение“. Само Библията разкрива как хората могат да разчупят оковите на греховните навици и да намерят прошка от Бога. Следователно, първото задължение на човека трябва да бъде да разбере Библията сам.

Чрез вяра. Дори и човек да запомни Писанията и да ги овладее всяко учение, само по себе си това не гарантира спасението му. „И дяволите вярват“ (Яков 2:19), но познаването им на истината не ги прави светци, нито им гарантира бъдещо изкупление.

16. Цялото писание. Въпреки че Павел тук говори конкретно за Стария завет, твърдението му е вярно и за Новия завет. Бог не упълномощава хората да се опитват да правят разлика между това, което предполагат, че е божествено вдъхновено, и това, което приемат за просто продукт на човешка изобретателност.

Дадено чрез Божие вдъхновение. Гръцки *theopneustos*, буквално „боговдъхновен“, „боговдъхновен“. Тук Павел заявява защо Библията прави човека „мъдър за спасение“ (ст. 15): това е самата Божия мисъл, съобщена на хората (вижте върху 2 Петрово 1:21). Жизнеспособността на Писанията се дължи на живота, вдъхнат в тях от Самия Бог. Трайността на техния чар и тяхната адекватност да задоволят всяка нужда на човека свидетелстват за тяхното божествено авторство.

За обсъждане на естеството на вдъхновението вижте GC v-xii; Допълнителни материали на EGW върху 2 Петрово 1:21.

Някои коментатори превеждат първото изречение на този стих така: „Всяко писание е вдъхновено на Бога“ или „Всички вдъхновени писания“. Те приемат, че „теопнеустос“ ограничава думата, която изменя. Следователно, тези коментатори вярват, че тук се отнасят само онези пасажии от Стария завет или от който и да е друг сборник с писания, които са вдъхновени. Въпреки че гръцкият език позволява този превод, четенето на KJV съответства по-точно на това, което Библията казва за себе си. Изтъкнатият съвременен учен, CFD Moule, твърди, че тази фраза „е най-малко вероятно да означава „всяко вдъхновено писание“ и много по-вероятно означава „цялото писание [е] вдъхновено““ (An Idiom Book of New Testament Greek, стр. 95).

Други коментатори са защитавали активния смисъл на theopneustos, като по този начин са превеждали изречението като „Цялото писание диша от Бога“. Граматическата употреба и самите свидетелства на Писанията обаче подкрепят пасивното тълкуване. Сравнете 2 Петрово 1:21.

Активното четене обезсилва очевидното твърдение, че цялото Писание е вдъхновено от Бога; текстът тогава би заявил само, че Библията, подобно на други религиозни писания, е богоцентрична и съдържа най-добрите човешки мисли за Бога.

Полезно. Тук Павел разширява до четири функции основната цел на Святото Слово, като по този начин разкрива с точни подробности как Библията прави хората „мъдри за спасение“ (ст. 15).

Доктрина. Или „учение“ (вижте на стих 10). Само Библията е учебникът за спасението на човека. Само Бог може да предложи спасение на човека; следователно само Бог може да разкрие неговата природа и обхват. Всичко, което трябва да се каже относно отговорността на човека пред Бога, е казано в Писанията.

Укор. Гръцки elegmos, „порицавам“. За свързания глагол elegchō вижте върху Йоан 8:46; 1 Тим. 5:20. Библията не само порицава грешника; тя също така предоставя опровержение на изопачени учения, като тези, с които Тимотей е трябвало да се бори (вижте върху 2 Тим. 2:14, 16–18, 23; 3:7–9, 13).

Корекция. Или „възстановяване до правилно състояние“, „подобрене“. Още от първата си страница е била написана, Библията е проявила своята пресъздаваща, трансформираща сила в живота на мъже.

Наставление. Или „дисциплина“, „обучение“, преведено като „възпитание“ в Ефесияни 6:4. Както детето бива учено на основните отговорности на мъжествеността, така и християнинът намира в Писанията онези принципи, които ще му помогнат да израсне до „съвършен мъж, до мярката на ръста на Христовата пълнота“ (Ефесияни 4:13). Този процес на израстване, за да бъдем подобни на Христос, е известен като освещение, обучение, което продължава през целия живот.

Праведност. Гръцки dikaiosunē, онова качество или състояние, което Бог може да одобри. Само Библията очертава начин на живот, който Бог може да одобри.

17. Божий човек. Вижте върху 1 Тим. 6:11. Само онези, които искрено избират да бъдат известни като Божии хора, ще позволят сериозно на Писанията да изпълняват своята четирикратна функция, както е посочено във 2 Тим. 3:16. Като се придържат към библейските наставления, те ще бъдат известни от всички като Божии хора.

Съвършен. Гръцки artios, „подготвен“, „завършен“, „екипиран“, за всичко, което се изисква от един християнин.

Старателно обзаведен. Гръцки exartizō, „напълно оборудван“, „адекватно оборудван“. Думата „thoroughly“ е староанглийската дума за „старателно“.

Все добри дела. Най-добрата услуга, която един „Божий човек“ може да окаже, е да споделя благословиите на Библията, които са донесли несравнима сила и надежда в собствения му живот.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 Ев 626; ГК 321; ПП 103

1, 2 AA 502; CG 229

1-44T 206

1-5COL 411; GC 444

2 FE 101; 3T 199

2, 3 1T 217

2-5MYP 347

4 AH 499; CT 281; FE 192, 220; ML 321; MYP 84; 2T 145, 285, 289, 293; 3T 41, 60; 5T 106, 363; 8T 55

4, 5 FE 460; MYP 142; TM 474; 3T 29

5 AA 502; FE 134; PP 317; 1T 162, 407, 2T 395, 442; 4T 377, 403; 5T 87, 258; 7T 42; 8T 86, 249, 294

6 5T 139, 140

7 TM 401; 1T 418; 3T 53

9 GK 275

12 AA 576; GC 48, 507, 608; ML 69; PP 608; SR 324

13 Ев 359; GK 321; 2C 390

13-17AA 502

14 CW 118

14, 15 ML 34

14-17CSW 24; FE 394

15 AA 203; FE 170, 240; MYP 260; PP 592; 3T 333; 4T 398; 5T 389; 6T 160; 8T 157

15-17CG 512; CT 139; FE 391

16 CT 462; Ed 191; Ev 134; GC v, 324; T 434, 747

16, 17 CSW 17; Ed 171; EW 136; FE 123, 169, 187, 408, 444; GC vii; GW 250, 309; TM 330; 4T 441; 8T 299

17 CŞW 20; CT 447; MYP 274; 1T 135, 648; 2T 500, 710; 3T 228, 235, 374, 556; 4T 498

¹

ГЛАВА 4

1 Той го увещава да изпълнява дълга си с цялата грижа и старание, 6 удостоверява го за близостта на смъртта му, 9 желае той да дойде бързо при него и да доведе Марк със себе си, както и някои други неща, за които е писал, 14 предупреждава го да се пази от ковача Александър, 16 информира го какво му се е случило при първия му отговор, 19 и скоро след това завършва.

1. Нападане. Вижте върху 1 Тим. 5:21. Тук Павел започва последното си предизвикателство към младия си колега Тимотей. Главата е изпълнена с езика на сърцето. Павел се изправя пред собствените си

¹ Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (2 Тим. 1:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

лична Голгота, но в триумфално настроение. Неговата смелост и решителност се очертават рязко.

Следователно. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на тази дума. Бог и Господ Исус Христос. Или „Бог, дори Христос Исус“.

Ще. Гръцки *telldō*, „да бъда на път да“ направя нещо, „да съм на път да“ направя нещо.

Съдия. Сравни 1 Сол. 4:16, 17. Вижте върху Откр. 22:12.

Бързо. Или „живо“.

В. По-скоро „чрез“. Павел тук използва клетвата и се кълне в „явяването“ и „царството“.

Появяване. Гръцко *epiphaneia*, „видимо проявление“ (вижте върху 1 Тим. 6:14).

Царство. Сравнете Матей 6:10. Установяването на вечното царство на праведност и мир на Христос ще последва Неговото второ пришествие (вижте Дан. 7:14, 27; Матей 25:31; 2 Тим. 4:18; Откр. 11:15).

2. Проповядвам. Гръцки *kērussō*, „възвестявам“. За съществителната форма *kērix* вижте в 1 Тим. 2:7. Тук започва списъкът на Павел със задължения, които той сериозно възлага на Тимотей да изпълнява (2 Тим. 4:1).

Слово. Тоест, „словото Божие“ (гл. 2:9), „словото на истината“ (ст. 15). Христовият метод за съобщаване на истината представлява модел за всеки християнин. Христос се концентрира върху разкриването на истината; Той отказа да губи време нито в обсъждане на погрешни теории, нито в опровергаване на техните поддръжници. Исус наблюдаваше на практическите задължения, които засягаха житейския опит на Неговите слушатели. Той искаше хората да бъдат укрепени за ежедневните нужди на живота. Следователно, Той не проповядваше фантастични доктрини или сензационни предположения, предназначени да задоволят любопитните или да установят собствения Си престиж сред непостоянната тълпа. Така че днес проповедниците не трябва да включват просто човешки традиции и мнения в своите проповеди. Само Словото е адекватно, за да отговори на нуждите на отслабените от греха мъже и жени. Приятните истории, които просто привличат вниманието и предизвикват смях, са несъвместими с трезвата отговорност на проповедник, който твърди, че представлява Христос.

Изразът „проповядвайте словото“ предполага съдържание, предназначено да помага на мъжете и жените да се справят с изкушенията и да решават житейските проблеми всеки ден. Тази заповед забранява всякакво лекомислие, всички фантастични тълкувания, основани на неточна екзегеза, и всички маловажни теми. Светият Дух ще сътрудничи с усилията на служителя само когато се съобщава истината. Като „вестител“ на Бога, служителят не трябва да проповядва нищо друго освен Словото, в противен случай той е измамник (вижте гл. 3:13).

Когато служителите днес осъзнаят своята мисия като живи връзки между безкрайната достатъчност на Бога и нуждите на хората, техните послания ще се състоят само от чистия Хляб на живота (виж Йоан 6:51, 63). Техните проповеди ще бъдат изградени по такъв начин, че слушателите им не само да бъдат доволни от представянето, но и да бъдат подтикнати да помнят изложения принцип на истината. Истинското Слово ще изгради нови навици и ще създаде нови стремежи и надежди.

Бъдете незабавни. Гръцки *ephistēmi*, „да чакам“, „да бъда готов“.

Навреме, ненавреме. Тоест, дали проповядването е удобно или неудобно.

Евангелието винаги е необходимо, независимо дали хората го осъзнават или не.

Порицавам. Гръцки *elegchō*, „да осъдя“, т.е. с достатъчно доказателства (виж върху Йоан 8:46; 1 Тим. 5:20).

За съществителната форма *elegmos* виж върху 2 Тим. 3:16. Всеки човек трябва да бъде предупреден за греховете си, но предупреждението трябва да се основава на неопровержими доказателства от Божието Слово.

Порицание. Или „порицание“. Кръстияният грях изисква строго порицание, а дългът на църквата се състои в разкриването на Божията позиция по отношение на греха. Грехът трябва да бъде порицан, грешникът обичан. Словото е стандартът, по който трябва да се прилага порицанието.

Увещавам. Гръцки *parakaleō*, „да призовеш настрана“, „да насърчиш“ (вижте Матей 5:4).

Само Словото може адекватно да подтикне и насърчи отслабналите сърца и уморените крака.

Дълготърпелив. Гръцки *makrothumia*, „издръжливост“, „търпение“ (виж гл. 3:10). За

глаголната форма на думата вижте в Яков 5:7. Всеки етап от задачата на служителя, независимо дали е порицание, смърряне или увещание, трябва да бъде облечен в благодатта на търпение и състрадание. Строгостта, студено осъждане никога няма да доведе грешниците при Христос.

Доктрина. Или „учение“, което формира основата и рамката на всяко истинско християнско преживяване. Доктрините представляват фактите за Бога и Неговата програма; те са единственото оръжие на проповедника срещу грешката, единственият му наричник за правилен живот (вижте на гл. 3:16).

3. Времето ще дойде. Апостолът несъмнено е мислил за голямото отстъпничество, което скоро ще се развие в църквата и което ще продължи да я застрашава до второто пришествие на Христос (виж върху Матей 24:23–27; Деяния 20:28–31; 2 Сол. 2:1–12; 1 Тим. 4:1–3; 2 Тим. 3:1–5).

Търпи. Тоест, слушай с готовност.

Здрав. Или „здрав“ (вижте на гл. 1:13). Само истината ще даде сила и жизненост на християнина.

Погрешните учения пораждат кавги и измършавяване на душата (вж. 1 Тим. 6:3–5; 2 Тим. 2:14, 16, 17, 23; 3:8).

Учение. Тоест, „словото“ (ст. 2). Сравнете „здрави думи“ (гл. 1:13).

След. Тоест, в хармония с.

Похоти. Или „желания“ (вижте на гл. 3:6).

Трупат се за себе си. Тоест, натрупват се около себе си.

Сърбящи уши. Не на учителите, а на онези, които „не търпят здравето учение“, както ясно показва гръцкият превод. Поради своите извратени „похоти“ тези повърхностни слушатели „сърбят“ за фантастични тълкувания на Писанието, с които да задоволят любопитството и личните си „желания“. Те се интересуват само от онези части от Писанието, които могат да тълкуват като обещаващи им мир и сигурност. Те пренебрегват строгите изисквания на „здравото учение“, които дълбоко се врязват в душата на човека. Те имат повърхностно желание за религия, но само за толкова, колкото няма да наруши рутината на извращения им живот.

4. Те ще се обърнат. Онези, които „не търпят здравето учение“, съзнателно избират собствената си съдба. Никоя воля не е наложена; никой човек не е загубен, защото Бог или някой друг е постановил неговото проклятие. Тези, които Павел описва тук, отказват да приемат Библията като единствен авторитет и стандарт за религиозно учение и лично поведение.

Истина. „Здравото учение“ (ст. 3) не хвали човека. По-скоро то разкрива неговите нещастни състояние и разкрива неговата позорна съдба отделно от намесата на Божията благодат. „Истината“ разкрива природата на Бог и Неговото лекарство за греха. Промяната на живота, пълното пренасочване на интересите и целите на човека в хармония с истината представлява единственият приемлив отговор на човека на „здравото учение“.

Басни. Вижте върху 1 Тим. 1:4. Дори когато използват Библията, тези неверни християни изграждат свои собствени доктринални теории, които са в съответствие с личните им желания. Библейските думи може да обличат мислите им, но изразените идеи са изпълнени с грешки. Библейските текстове, използвани отделно от първоначалното им значение и контекст, могат да се окажат също толкова несигурни за насоки, колкото и обикновените човешки думи.

5. Бди. Или „бъди самообладан“. Павел тук призовава Тимотей първо да търси спокойствие и уравновесеност, които ще го подготвят да се справи с всяка трудност, която може да възникне. Като един от отговорните водачи в християнската църква, Тимотей трябва да демонстрира категоричен контраст с предходните учители (ст. 3, 4). Правилното учение за „истината“ (ст. 4) изисква спокойно, трезво отношение.

Издържам страдания. Гръцки *kakopatheō*, „да понасям трудности“ (виж на гл. 2:9).

Евангелист. Този, който проповядва евангелието, е противопоставен тук на онези, които преподават „басни“ (ст. 4). Посланието на евангелиста се състои от Божието слово; той застава на Божието място и предава Неговото послание. Той проповядва „здраво учение“, а не сензационни теории, за да привлече вниманието, или фантастични предположения, за да задоволи празното любопитство.

Направете пълно доказателство. Гръцки *plerōphorēō*, „да запълня“, „да изпълня“.

Служение. Гръцки *diakonia*, „служение“ (виж Рим. 12:7), т.е. „служение“ на другите.

Нищо не бива да липсва в усилията на Тимотей да задоволи различните нужди на мъжете и жените, както в църквата, така и извън нея.

6. Защото. За разлика от Тимотей, Павел нямаше повече възможност да изпълнява многобройните служби, обикновено извършвани от един проповедник. Тимотей трябваше да продължи, но Павел трябваше да умре.

Да бъдеш принесен. Гръцки *spendō*, „да принесеш възлияние“ (виж върху Фил. 2:17). Това, което беше очаквано във Фил. 2:17, сега е реалност. Това са думи на морално великолепие. Не се разкрива самосъжаление, никаква тъга поради неумолими трудности.

Тръгване. Гръцки *análusis*, „развързване“, като например на въже от палатка при разпъване на лагера или на швартовите въжета на кораб, готвещ се да отплава. Павел говори за очакваната си екзекуция, сравнявайки смъртта му с разпъването на лагера или отплаването на кораб от пристанището.

Наблизо. Или „настоящо“. Писмото на Павел става неговото завещание към Тимотей и към цялата християнска църква.

7. Борил се. Сравнете 1 Тим. 6:12. Ангажиментът на Павел да бъде посланик на Христос включваше живот на постоянна борба със силите на злото, независимо дали са хора или демони (вижте върху 1 Кор. 9:25; Фил. 1:27, 30; 1 Сол. 2:2). Апостолът носеше добре „цялото Божие всеоръжие“, докато смело се противопоставяше „срещу хитростите на дявола“ (Еф. 6:11).

Добра битка. Буквално „добрата битка“. Определителният член подчертава, че върховният борбата „на вярата“ (вижте върху 1 Тим. 6:12), в която участват всички християни.

Моят път. Тоест, пътят на живот, който Бог му е определил. Павел беше изпълнил Божият план за него; той не се отпусна и не се поколеба, той посрещна всяко предизвикателство, дори екзекуцията си, с християнска жизнерадост и решителност. Сравнете Деяния 20:24. За мащаба на църквата в края на служението на Павел вижте Църквата в края на служението на Павел.

Пазя. Гръцки *tēreō*, „пазя“.

Вярата. Сравнете 1 Тим. 6:12. Докато се бореше „в добрата битка“ и следваше „пътя“, който Бог му беше определил, Павел имаше удовлетворението да знае, че макар често да се е сблъсквал с големи трудности и изкушения, не е пропуснал да пази и запазва

вярата, която му е поверена (вижте върху 1 Тим. 1:11; 2 Тим. 1:12). Примерът на Павел за вяроност трябваше да бъде предизвикателство за Тимотей и за всеки бъдещ служител на евангелието. Личната вяра зависи от придържането към Божието Слово. Всеки християнин ще „пази вярата“ чрез личното си представяне на нейните принципи. Искреността на личната вяра на християнина се измерва от степента, до която той отразява тези принципи.

8. Отсега нататък. Гръцки *loipon*, или „в бъдеще“, или „доколкото става въпрос за всичко друго“.

За Павел не остава нищо друго освен славата на небесната му награда. Римските власти го лишиха от по-нататъшна възможност да проповядва евангелието; предстоящата му екзекуция отмени всяко очакване за заслужена почивка и общуване с приятели.

Но зовът на Бог беше достатъчен, за да засенчи всяко земно желание.

Събран. Или „събран“. Павел използва сегашно време, за да подчертае настоящото си притежание на вечната награда. Сравнете Йоан 3:16. През тъмните часове на благородната му борба за вярата, блясъкът на обещанията на неговия Господ му е дал смелост и надежда (вижте върху Кол. 1:5).

Павел не очаква „венецът“ на победата да му бъде присъден при смъртта; той е „съхранен“ да му бъде дадено в онзи бъдещ ден, деня на „явяването“ на Христос.

Корона. Гръцки *stephanos*, „венец“ (вижте в Откр. 2:10), символ на победата.

Праведност. Гръцки *dikaïosunē*, „правилен характер“ (виж върху Мат. 5:6). Павел, заради праведният му живот ще бъде възнаграден с всички привилегии, които Бог е приготвил за изкупените. Бог е обещал вечен живот на всички, които се борят в „добрата битка“ и които завършат своя „път“.

Праведен съдия. Или „справедлив съдия“, тоест Исус Христос, който „ще съди живите и мъртвите при явяването Си“ (вижте 1 Тим. 6:14). Сравнете Йоан 5:22, 27, 30; 2 Кор. 5:10. Планът на спасение е замислен както за спасяване на грешниците, така и за реабилитация на характера и мъдростта на Бога. Когато последната Божия присъда срещу греха и грешниците бъде окончателно произнесена, планът на спасение и характерът на Бога ще бъдат потвърдени като „справедливи“ (вижте върху Рим. 1:1). 3:26; Фил. 2:10, 11). Въпреки че Павел бил съден несправедливо от земните съдии, той бил уверен, че Бог няма да допусне грешки.

Ще дам. Гръцки *apodidōmi*, „да върна“, „да възнаградя“, „да възмездя“. Сравни Рим. 2:6; Откр. 22:12.

В онзи ден. Тоест, денят на второто пришествие на Христос, „неговото явяване“ (вижте върху 1 Тим. 6:14 срв. 2 Тим. 1:12, 18). Праведните мъртви тогава ще бъдат възкресени за вечен живот (вижте върху 1 Сол. 4:16, 17; Откр. 20:2). Павел не знае за непосредствено влизане в небето при смъртта; второто пришествие е „онзи ден“, когато изкупените ще бъдат възнаградени с вечен живот.

Не само за мен. Павел тук дава допълнителни доказателства, че не е очаквал незабавен достъп до небето след смъртта. Праведните, както мъртвите, така и живите, ще получат своята награда на вечен живот едновременно, „в онзи ден“ (вижте върху 1 Кор. 15:51–54).

Любов. Гръцки *agapē* (виж върху Мат. 5:43; Йоан 21:15). Думата предполага много повече от обикновен импулс; тя изисква целият живот, всяка фаза на мисълта и действието, да бъде насочена към обичания човек. Радостната перспектива за второто пришествие контролира начина, по който християнинът използва времето и парите си, влияе върху избора си на приятели и осигурява мощен стимул да премахне недостатъците в характера си и да стане по-подобен на Христос (виж върху 1 Йоан 3:3).

Появяване. Гръцко *epiphaneia*, „видимо проявление“ (вижте върху 1 Тим. 6:14).

9. Постарай се. Или „бързай“, „положи всички усилия“. Павел копнееше за другарството на Тимотей, точно както Христос копнееше за общуването с най-близкия Си приятел в тъмните часове преди екзекуцията Си (Матей 26:38).

10. Димас. Някога сътрудник на Павел (виж Кол. 4:14; Филимон 24). По някаква неизвестна причина той изоставя апостола. Може би унижението от затвора на Павел и последвалата опасност за собствения му живот са били твърде голямо изпитание за смелостта на Димас. Името му, подобно на имената на Именей и Александър (1 Тим. 1:20), се помни само със съжаление и позор.

Обичаше настоящия свят. Любова на Димас към светската изгода и почит е в рязък контраст с любовта на истинските християни към „явяването“ на Христос. Желанието за светска почит може да направи невъзможно за един християнин да води успешно „добра битка“ и да завърши „пътя си“ (ст. 7).

Кресцент. Не е известно нищо повече за него. Той, подобно на Тит, очевидно е напуснал Рим в молбата на Павел, за да може да се постигне някакъв нов напредък в разпространението на евангелието.

Тит. Вижте върху Тит 1:4. Павел беше изпратил Тит до Коринт, за да възстанови хармонията и да разбере каква е реакцията на коринтските вярващи на неговото укорително писмо (вижте върху 2 Кор. 2:12, 13). По-късно Тит придружил апостола до Крит и докато бил там, ръководел организацията на църквата (виж върху Тит 1:5). След това Павел заповядал на Тит да се срещне с него в Никопол (виж върху Тит 3:12). Вероятно той останал с Павел до настоящото си пътуване до Далмация, провинция на римски Илирик по поречието на Адриатическо море. Вижте Събития, довели до написването на писмото на Павел до Тит.

11. Само. Ожесточеното преследване по времето на Нерон през 64 г. сл. Хр. очевидно е оставило малко християни живи в Рим. Павел също може би е сметнал за разумно малцината останали да живеят дискретно, докато трагичният час на преследването не отмине.

Лука. За обсъждане на неговата работа вижте том V, стр. 663, 664. Освен че е написал третото евангелие и книгата Деяния на апостолите, Лука е бил един от най-близките спътници на Павел (вижте Деяния 27:1; 28:11, 16; Кол. 4:14; Филимон 23, 24). Позорът около затвора на Павел не е накарал Лука да се поколебае. Въпреки че лекарската му професия е можела да му донесе престиж и богатство, Лука е считал общуването с Павел за понасяне на по-висша чест (вж. Деяния 225).

Марк. Този стих разкрива успешното служение на човек, когото Павел по-рано е смятал провал и великодушният дух на Павел, който не таеше злоба към Марк заради предишния му неуспех (виж върху Деяния 13:13; 15:37). Известно време след злощастния епизод в Перга (Деяния 13:13) Марк се приспособи, за да отговори на изискванията на служението, и летописът разкрива новата му полезност като един от верните помощници на Павел (виж Кол. 4:10; Филимон 24). Понастоящем той беше помощник на Тимотей в Мала Азия. Той беше с Павел по време на първото му затворничество в Рим и този предишен опит щеше да го направи особено ценен в това последно трагично изпитание.

Печеливш. Или „полезен“. Последното изречение на стих 11 може да се преведе като „той е полезен в служба на мен“. След смъртта на Павел, Марк работи с Петър в Рим (виж том VI, стр. 34, 35). През това време той вероятно е написал Евангелието, носещо неговото име (виж том V, стр. 564).

12. Тихик. Друг от верните сътрудници на Павел в евангелието (виж Деяния 20:4; Тит 3:12). Той и Тимотей били с апостола в Рим, когато той написал Посланието до Колосяните (виж Кол. 1:1; 4:7). Той бил пратеникът, който отнесъл посланието на апостола от Рим до Ефесяните (Еф. 6:21, 22).

Изпратих ли. Или „изпращам“ (вж. 2 Кор. 8:17). Очевидно Тихик е понесъл това лично послание до Тимотей и подчертаваше неотложността на молбите на Павел. Колко грижовни бяха тези млади мъже към своя любим „баща“ във вярата! Тук Павел изпращаше Тихик в областта Ефесияни, за да може тази важна област да бъде правилно ръководена по време на отсъствието както на Тимотей, така и на Марк.

13. Плащ. Тоест, тежко палто, необходимо само през зимата. В студения и влажен затвор той се нуждаеше от такава дреха. Павел не искаше лукс.

Книги. Гръцка дума biblia, откъдето произлиза и английската дума „Библия“, но тук означава папирусови свитъци (виж том V, стр. 113). Вероятно Павел е искал да има досие с цялата си кореспонденция, за да може да се защити срещу безразсъдните обвинения, повдигнати срещу него в римския съд.

Пергаменти. Също така свитъци, направени от животинска кожа. Павел вероятно е копнеел за своето копие на Септуагинта и ранните копия на думите на Христос, които тогава са били в обращение (виж том V, стр. 124). Дори при такива забранителни обстоятелства Павел, ученият, продължил своето изследване на Божиите истини.

14. Александър. Много често срещано име, следователно човекът тук може да не е Александър от Мала Азия, който е бил отлъчен няколко години по-рано. Вероятно човекът, споменат в този стих, е бил гражданин на Рим, който лъжливо обвинил Павел пред римския съд, като по този начин ускорил второто му лишаване от свобода (виж стих 15).

Медник. Общо звание за металообработващ работник от всякакъв вид.

Награда. Гръцки apodidōmi, „отплащам“, „връщам“. Сравни стих 8.

15. Бъдете ... внимателни. Гръцки phulassō, „пазя“, „защитавам“. Когато Тимотей дойде към Рим (ст. 9), той трябваше да бъде нащрек за злите хитрости на Александър и неговите потомци. Може би Александър се е подмятал за приятелство с Павел, но е сметнал за по-целесъобразно да се отрече от апостола на процеса.

Устояваше силно. В молбата си за живота си Павел несъмнено представи евангелието на своите Езични слушатели. Опитът на Александър да опровергае думите му очевидно е довел до неблагоприятно решение. Александър е спечелил моментно предимство, но е загубил вечното си наследство.

16. Отговор. Гръцки apologia, „защита“. Вероятно на първото изслушване на Павел по време на втория му процес. Няма доказателства, че описаната тук ситуация е била вярна и на първия му процес, няколко години по-рано. Възможно е, наред с обичайното обвинение в подстрекателство към бунт, Павел да е бил обвинен и в подбуждане на опожаряването на Рим.

Никой човек. Тоест, никой влиятелен човек, който да се застъпи. Лука, Тит, Крескент или Тихик не биха били от полза за Павел в това отношение. Очевидно е имало някои мъже с висок ранг и влияние, които биха могли да кажат дума в защита на Павел, но не са го направили. Може би жестокото преследване на Нерон е направило изключително опасно дори самото признаване на приятелство.

Всички мъже. Тоест, влиятелни мъже, освен близките приятели на Павел.

Изоставен. Беше опасно да общуваш с човек, арестуван за престъпленията, за които Павел е трябвало да бъде виновен.

Обвинение. Или „отчитам“, „записвам“. Сравнете великодушието на Христос към Неговите обвинители (Лука 23:34) и това на Стефан (Деяния 7:60).

17. Въпреки това. Или „но“.

Господ стоеше. Сравнете Деяния 27:23. Павел, подобно на Христос (Йоан 16:32), знаеше, че в часа на кризата, когато вярата трябваше да бъде защитена срещу огромна опозиция, той всъщност никога не беше сам. Бог никога не пропускаше да бъде „прибежище и сила“ за Павел, многократно присъстващо

помощ в беда" (Пс. 46:1). Въпреки че на Павел беше отказана подкрепата на влиятелни приятели (2 Тим. 4:16), смелостта му остана силна благодарение на Един, по-велик от всички, който остана до него.

Укрепен. Буквално „овластен“ (вижте 1 Тим. 1:2).

Проповядване. Гръцки *kērugma*, „известие от глашатай“, тук християнското послание, провъзгласено от Павел, князът на проповедниците. Очевидно на Павел е била дадена възможността по време на процеса му да проповядва евангелието, както пред Феликс (Деяния 24:10–25) и Агрипа (гл. 26:1–32).

Всички езичници. Или „всички народи“. Сравнете Деяния 9:15; Фил. 1:12, 13. Апостолът мислеше повече за възможността, която му беше дадена в процеса, за да провъзгласи евангелието, отколкото за собствената си съдба (вижте върху Деяния 25:11). Смелото свидетелство на Павел пред римляните в това последно изпитание насочи атаката на християнството към и през портите на крепостта на езичеството. Защитата на Павел пред Нерон не беше проста схватка; това беше великият час на ветерана, който славно се беше „водил в добра битка“ (1 Тим. 4:7).

Лъвската уста. Контекстът прави почти сигурно, че Павел не говори нито за до първото му лишаване от свобода и освобождаване, няколко години преди това (вж. ст. 16), или до лишаването му от свобода и съдебен процес, които са в ход сега (вж. ст. 6). Коментаторите обикновено смятат, че апостолът тук цитира от Пс. 22:21 и че думите му трябва да се разбират преносно, като просто изразяване на голяма опасност. Някои предполагат, че той говори за гнева на Сатана, който не е успял да заглуши безстрашното му свидетелство за истината.

18. Избави. Вероятно препратка към молитвата „Отче наш“: „избави ни от лукавия“ (Матей 6:13), като по този начин изразява непоколебимата увереност на Павел в Бога, който не се проваля в часа на човешка нужда. Павел не познава страх; общуването с Бога „изгонва страха“ (1 Йоан 4:18). Сравнете Пс. 23:4; 27:1–3.

Всяко зло дело. Тоест, всеки нечестив замисъл, който Сатана и неговите врагове могат да кроят срещу него и срещу разпространението на Божията истина.

Запазвам. Гръцки *sōzō*, „да спася“. Въпреки че смъртният му живот нямаше да бъде пощаден дълго, Павел знаеше, че вечното му бъдеще е осигурено. Докато свеждаше глава пред меч на палача, сигурността на обещанията на неговия Господ изтръгва песен от сърцето му.

Слава. „Пътят“ (ст. 7), който Бог постави пред Павел, водеше от едно затруднение към друго. Той се радваше на много малко от обичайните удобства на живота и понякога беше неразбран от своите събратя в църквата и дори от други апостоли. Позорът и унижението от страна на онези, които нямаха нищо, представляваха голяма част от възнаграждението на Павел за проповядването на евангелието.

19. Поздрав. Или „поздравявам“.

Приска. Или „Прискила“ (вижте върху Деяния 18:2).

Акила. Вижте върху Деяния 18:2. Въпреки че членовете на това семейство са били известно време в Рим (виж Римляни 16:3), те вече са се върнали в Ефес, където преди това са работили (виж Деяния 18:18–26).

Онисифор. Вижте гл. 1:16–18.

20. Ераст. Вижте върху Деяния 19:22. Споменаването му тук може да показва, че Павел, на път за Рим, е отишъл в Коринт през Троада (вижте 2 Тим. 4:13).

Трофим. Ефесянин (вж. Деяния 20:1–5; 21:29), който е бил с Павел, докато пътувал от Македония през Троада до Милет и от Милет до Йерусалим (вж. Деяния 20:1–16; 21:1–29).

21. Усърдие. Вижте стих 9.

Преди зимата. Бурното време щеше да попречи на пътуването и по този начин да забави Тимъти пристигане. Вижте стих 9.

Поздрави. Не е известно нищо повече за Евбул, Пудент и Клавдия.

Лин. Според преданието, първият епископ на Рим.

22. Господ Иисус Христос. Могат да се цитират важни текстови доказателства (вж. стр. 10) за пропускането на тези думи.

Ти. Вижте 1 Тим. 6:21. Множественото число „ти“ показва, че тези думи се отнасят за църквата като цяло.

Амин. Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 10) за пропускането на тази дума.

Послеписът след стих 22 не се появява в нито един древен ръкопис и е бил очевидно не е добавено към оригиналния документ. Някои от по-старите ръкописи обаче съдържат думите „написано от Лаодикия“ или „написано от Рим“.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1, 2 AA 503; Ev 199; GW 30, 147; 1T 470; 8T 18 1-3FE 408 1-5GW 16 2

AA 506, 507;

COL 40, 248;

DA 805; Ев. 210, 214, 217, 291, 330, 647; GW 61, 186, 305, 314; ML 50; MM 100; PK 142; TM 318, 332, 497; 1T 213, 473; 2T 706; 3T 229, 359, 360; 4T 515; 5T 237; 6T 46, 122; 9T 63, 141 2-58T 295 3 Ev 410; GC 594; 4T 376 3, 4 AA 504 3-5Ev 625; GW 311 4 TM 365 5 AA 506; CT 508; Ев. 158, 337; 1T

443, 446, 470,

474; 6T 412 6-8AA 513; DA 549; ML

326; SL 96; SR 319

7 Ed 68 7, 8 MH 453 8 GC

351; ML 347 9,

10 4T 353 10 AA 455 10-12AA 490 11 AA 170 12 AA 508 14 AA 294 16, 17 AA 493; DA

354; ML 65

² Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (2 Тим. 4:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.